

Nr 11.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 5 december 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o

att av kronohemmanet ¹²/₂₂ mantal Blacksta nr 8 litt. Ga i Gåsinge socken av Södermanlands län må till Gåsinge kommun försäljas den 8 förste lantmätaren Axel U. Lodéns i statsrådsprotokollet omförmälda karta med litt. D¹ betecknade ägolotten mot en köpeskillning av 19,000 kronor att erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år samt under villkor i övrigt,

att ägolotten säljes i det skick, den vid tillträdet befinnes, varvid kommunen skall inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder ägolotten;

att köpeskillningen skall erläggas till länsstyrelsen i länet;

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillningen erlagts och kommunens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats;

att kommunen skall svara för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder; samt

att kommunen skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade utgifter samt för in-teckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse;

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 10 häft. (Nr 11.)

2:o

att lägenheterna Häradsmärket litt. B, Sjövalla litt. C och Nybygget litt. D må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Kvickstorp nr 1 i Åtvids socken av Östergötlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

3:o

att lägenheten Grindstugan må med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen 1 mantal Fettjestad nr 5 Profossgård i Gammalkils socken av Östergötlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

4:o

att de till kronoegendomen 1 mantal Broby nr 9 Klostergården i Lannaskede socken av Jönköpings län hörande lägenheterna Johannesberg nr 1, Slättkärr, Hultet, Holmesberg, Karlsholm, Klosterdal och Rosenlund ävensom tomtlägenheterna 2, 4—8 och 10—24 må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område, dock i fråga om tomterna nr 1, 2, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 17, 18 och 22 med tillägg av vägområden på sätt domänstyrelsen föreslagit, försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för innehavare av sistnämnda tolv tomter att till begagnande såsom väg upplåta de i dessa tomter ingående, för sådant ändamål avsedda områdena samt med förbehåll ej mindre i fråga om lägenheterna Hultet och Slättkärr, att i försäljningen icke ingår särskild utstämplad ståndskog samt om rätt för köpare av berörda skog att för tiden till den 1 april 1921 utan ersättning till lägenheternas köpare avverka och avforsla samma skog, än även vidkommande lägenheten Johannesberg nr 1 om rätt för Alfred Johansson och hans hustru att under sin livstid få kvarbo å den av dem nu bebodda lägenheten Johannesberg nr 2 mot en årlig avgäld av 3 kronor till innehavaren av lägenheten Johannesberg nr 1;

5:o

att i statsrådsprotokollet omförmälda ett f. d. soldattorp samt tio tomtlägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område, dock vad angår tomtlägenheterna nr 1, 2, 3 och 4 samt 9 och 10 med tillägg av vägområden enligt domänstyrelsens förslag, från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Fogdeholm nr 1 i Lommaryds socken av Jönköpings

län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll vid försäljningen av soldatorpet att beträffande byggnaderna därå i försäljningen ingå endast kronans andel i samma byggnader och med skyldighet för innehavare av tomtlägenheterna nr 1, 2, 3, 4, 9 och 10 att till begagnande såsom väg upplåta de i dessa lägenheter ingående, för sådant ändamål avsedda områden:

6:o

att sedan kronoegendomen 1 mantal Risinge nr 1 i Kristdala socken av Kalmar län blivit genom ägostyckning delad i sju lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningens förslag,

dels huvudgården må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,

dels ock övriga sex lotter må försäljas var för sig enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, under förbehåll vid försäljningen av varje av de sju lotterna om rätt för köpare av särskilt utstämplad skog att före den 1 april 1921 utan ersättning till lottens innehavare avverka och avforsla samma skog;

7:o

att tre i statsrådsprotokollet omförmälda, till kronoparken Skogsholm hörande lotter må var för sig med i samma protokoll angivet område från utmarksområdet till $1\frac{3}{8}$ mantal Rosendal i Follingbo socken i Gottlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt till hembud å lotten litt. a för Albin Nyberg, å lotten litt. b för Olov Andersson och å lotten litt. c för Viktor Andersson, alla i Klinte;

8:o

att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet, till kronoparken Skogsholm hörande område om 6.101 hektar må från förra hospitalslägenheten nr 107 Nunnesiken i Västerhejde socken av Gottlands län för 4,000 kronor försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, under villkor att utfartsväg till omkring 5 meters bredd för Nunnesikens utmark på lämpligt sätt utläggas och undantages från försäljningen;

9:o

att kronoegendomen »åker utom stadens norra vall» inom Ystads stadsområde må till staden Ystad försäljas mot en köpeskilling av 44,788 kronor, att erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år samt under villkor i övrigt,

att egendomen säljes i det skick, den vid tillträdet finnes, varvid staden skall inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder egendomen;

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet;

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillingen erlagts och stadens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats;

att staden skall svara för de å egendomen för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder; samt

att staden skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade utgifter samt för in-teckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse;

10:o

att, sedan från kronoflygsandsfältet Springbacken inom Halmstads stads utmark av Hallands län blivit avskilt ett område om 1.43 hektar, innefattande ägofigurerna 25 och 26 samt avdelningen a å skogstaxatorn Falcks i ärendet åberopade karta,

dels detta område överlåtes till lotsstyrelsen mot en ersättning till domänfonden av 4,850 kronor samt med skyldighet för lotsstyrelsen att respektera det med kustroddaren L. A. Starck rörande ägofiguren 25 gällande arrendekontrakt av den 12 mars 1914;

dels ock återstående delen av kronoflygsandsfältet, omfattande en areal av 23.19 hektar, försäljes till Halmstads stad mot en köpeskilling av 24,200 kronor, att vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i Hallands län, samt under villkor i övrigt att köparen ensam vidkännes de med avskiljande av lotsverkets område och lagfart å stadens fång förenade kostnader samt att köparen vid påfordran uppför betryggande stängsel mot nämnda område och för framtiden i gott stånd underhåller samma stängsel;

11:o

att ett i statsrådsprotokollet angivet område om 11.787 hektar må från kronoegendomen $\frac{7}{8}$ mantal Västra Ryr nr 1 i Romelanda socken

av Göteborgs och Bohus län försäljas till Göteborgs murbruks- och betongaktiebolag mot en köpeskilling av 85,575 kronor att vid tillträdet kontant betalas till länsstyrelsen i länet samt under villkor i övrigt,

att området får tillträdas å tid, varom köparen må överenskomma med egendomens arrendator, dock att, därest tillträde ej sker senast den 14 mars 1922, frågan om nu förevarande försäljning skall hava förfallit;

att områdets innehavare skall vara skyldig att, om så påfordras, i gränsen mellan området och kronoegendomen uppsätta och underhålla lämpligt stängsel;

att för kronoegendomens behov i all framtid grus må avgiftsfritt hämtas å området såväl för byggnadsändamål som för underhåll av allmänna och enskilda vägar;

att kronoegendomens arrendator må avgiftsfritt tillgodogöra sig redan utstämplat gallringsvirke, motsvarande ett års behov;

att innehavarna av torplägenheten Älvängstorpet Magnus Larsson och Emma Sandberg må mot en årlig avgäld av 12 kronor kvarsitta å lägenheten, så länge någondera av dem lever; samt

att köparen ensam bestrider de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

12:o

att, sedan lägenheten Nabben under kronoparken Öresten i Älvsborgs län blivit i överensstämmelse med domänintendentens förslag delad i två lotter, en skogslägenhet och en bostadslägenhet,

den förra försäljes till G. Seaton mot en köpeskilling av 700 kronor att kontant erläggas till länsstyrelsen i länet vid köpets avslutande samt med skyldighet för köparen att ensam vidkännas kostnaderna för lägenhetens avskiljande och för lagfart å fånget; samt

den senare försäljes enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för lägenhetens innehavare att upplåta fri utfartsväg över densamma för innehavare av skogslägenheten;

13:o

dels att två i statsrådsprotokollet omförmälda, till förra länsmansbostället 1 mantal Kullarbo nr 3 i Öster Väla socken av Västmanlands län hörande ägoskiften, benämnda Kullarbo fåboäng, må såsom en lott försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock att en till samma kronoegendom hörande, i samma protokoll omförd andel i samfälligheten Snormossen må tilläggas försäljningslotten litt. A och jämte densamma försäljas på sätt om nämnda lott blivit av riksdagen år 1917 bestämt; samt

14:o

att lotten litt. Ab av kronoegendomen 1 mantal Långby nr 1 i Badelunda socken av Västmanlands län må försäljas till Badelunda kommun mot en köpeskillning av 19,542 kronor att erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år samt under villkor i övrigt,

att ägolotten säljes i det skick, den vid tillträdet befinnes, varvid kommunen skall så vitt denna lott angår inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder ägolotten;

att köpeskillningen skall erläggas till länsstyrelsen i länet;

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillningen erlagts och kommunens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats;

att kommunen skall svara för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder; samt

att kommunen skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade utgifter samt för inteckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse.

De till dessa ärenden hörande handlingar och kartor skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga ärenden angående försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från dylika egendomar, vilka ärenden syntes böra föranleda framställning till riksdagen, samt anförde härom följande:

1:o

Kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Blacksta nr 5 med $\frac{1}{44}$ mantal Daglösan nr 2 i Gåsinge socken av Södermanlands län är utarrenderad till den 14 mars 1920 mot ett årligt arrende av 560 kronor och tillhör följaktligen antalet av de mindre kronoegendomar, om vilkas disposition i viss angiven ordning Kungl. Maj:t äger besluta utan riksdagens hörande.

[1.]
Blacksta nr 8
i Söderman-
lands län.

Egendomen är belägen 2 mil från Mariefred och 11 kilometer från Björnlunda station. Den innehåller en areal av 81.449 hektar, därav 26.606 hektar inrösningsjord, 54.511 hektar avrösningsjord och 0.332 hektar impediment.

Sedan fråga väckts om disponerande av delar av egendomen på annat sätt än riksdagens allmänna medgivande innefattar, föreslog Kungl. Maj:t uti proposition nr 443 den 7 maj 1918 riksdagen medgiva, dels att de å en av förste lantmätaren Axel U. Lodén år 1896 över egendomen upprättad karta med litt. C och D² betecknade lotterna av egendomen finge under vissa villkor försäljas till Gåsinge och Dillnäs kommuner och dels att den å samma karta med litt. B betecknade lotten finge under vissa vilkor försäljas till Blacksta mejeriförening.

Enligt skrivelse den 12 juni 1918, nr 383, biföll riksdagen ifrågavarande proposition.

Vid föredragning den 5 juli 1918 av denna riksdagens skrivelse förordnade Kungl. Maj:t därjämte, att en å ovanberörda karta med litt. A betecknad lägenhet skulle upplåtas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt att en å samma karta med litt. D¹ betecknad ägolott skulle å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor. Lotten litt. D¹ har en areal av 33.021 hektar samt har saluvärderats till 19,000 kronor, därav 3,530 kronor 67 öre för växande skog.

Efter det kammarkollegium förordnat, att förberörda två hemman skulle i jordeboken sammanföras och förty däri upptagas såsom ett kronohemman under allmän disposition med benämningen Blacksta nr 8 om 1^{1/44} oförmedlat och ^{17/22} nuvarande mantal, har egendomen varit föremål för ägostyckning. De med litt. A, B och D¹ betecknade lotterna av egendomen hava därvid under litt. Ga åsatts ^{12/22} mantal om 33.623 hektar. Till sistnämnda lott har lagts egendomens hela andel av Blacksta bys samfällda vatten och fiske i sjöarna Avla- eller Lillsjön och Nyckelsjön. Mot förrättningen har domänstyrelsen efter verkställd granskning ej haft något att erinra.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Södermanlands län till domänstyrelsen överlämnad ansökning hava Gåsinge kommunalfullmäktige enligt beslut vid sammanträden den 25 juli och 3 augusti 1919 på anförda skäl anhållit att få inköpa »den del av kronoegendomen, som Kungl. Maj:t kunde vilja försälja», varmed avsetts lotten litt. D¹. Enligt protokollet för den 3 augusti 1919 är avsikten med köpet att stycka

ägolotten till tomter m. m. och har därvid av kommunalfullmäktige uttalats önskvärdheten av att få förvärva densamma för det åsatta saluvärdet och mot gällande betalningsvillkor.

Jägmästaren i Gripsholms revir och länsstyrelsen hava ej haft något att erinra mot bifall till ansökningsen.

Domänstyrelsen har framhållit, att den del av kronoegendomen, kommunen önskade förvärva, utgjordes av den å kartan med litt. D¹ betecknade lotten, samt att styrelsen ej hade något att erinra mot att kommunen finge förvärva denna ägolott mot det uppskattade saluvärdet, 19,000 kronor, att erläggas under loppet av sex år. I fråga om övriga till egendomen hörande lotter hade styrelsen gått i författning om desamma försäljning i enlighet med lämnade föreskrifter.

Då Gåsinge kommun synes böra beredas tillfälle att utan tävlan på auktion få förvärva ifrågavarande ägolott litt. D¹ för det åsatta saluvärdet, läser Kungl. Maj:t finna beslutet den 5 juli 1918 icke böra utgöra hinder härför. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer nu, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronohemmanet $1\frac{1}{2}$ /₃₂ mantal Blacksta nr 8 litt. Ga i Gåsinge socken av Södermanlands län må till Gåsinge kommun försäljas den å förste lantmätaren Axel U. Lodéns förenämnda karta med litt. D¹ betecknade ägolotten mot en köpeskilling av 19,000 kronor att erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år samt under villkor i övrigt,

att ägolotten säljes i det skick, den vid tillträdet finnes, varvid kommunen skall inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder ägolotten;

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet;

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillingen erlagts och kommunens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats;

att kommunen skall svara för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder; samt

att kommunen skall ensam vidkännas kostna-

derna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade utgifter samt för inteckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse.

2:o.

[2.]
Kvickstorp nr
1 i Östergöt-
lands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Kvickstorp nr 1 i Åtvids socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1921 mot ett årligt arrende av 635 kronor.

Egendomen, som är belägen 5 kilometer från Åtvidabergs järnvägsstation, har en areal av 123.127 hektar, därav 18.660 hektar tomt och åker, 4.821 hektar äng, 98.435 hektar skogs- och betesmark samt 1.211 hektar impediment. Från egendomen hava förut jämlikt brev den 11 maj 1900 avsöndrats lägenheterna Eriksberg och Stensveden.

Uppskattningsmännen hava under hänvisning till en av extra lantmätaren John Grenholm år 1917 kopierad och kompletterad karta över egendomen föreslagit, att följande lägenheter med nedan nämnda arealer och saluvärden måtte fränsäljas egendomen, nämligen

Lägenhetens namn	Ägofigurer å kartan	A r e a l h e k t a r				Saluvärde kronor	
		tomt och åker	skogs-och betes- mark	impedi- ment	summa	summa	därav för växande skog
Häradsmärket litt B ...	103—105, 107, 107a, 108—127	1.128	3.687	0.082	4.897	2,970	1,000
Sjövalla litt C	67, 68, av 69, av 73	0.053	0.384	—	0.437	80	—
Nybygget litt. D	29—34	0.285	0.053	0.026	0.364	305	15

Lägenheten Häradsmärket är bebyggd med kronan tillhöriga hus, lägenheten Sjövalla är obebyggd och lägenheten Nybygget är bebyggd med nuvarande innehavaren träarbetaren Oskar Karlsson tillhöriga hus.

Någon framställning om förvärv av eget hem å egendomen har för övrigt ej gjorts och uppskattningsmännen hava ej heller funnit någon annan del av egendomen därtill lämplig.

Länsstyrelsen i länet och överjägmästaren i östra distriktet hava ej haft något att erinra i anledning av det uppgjorda förslaget, och jämväl domänstyrelsen har biträtt samma förslag.

Departements-
chefen.

Även jag biträder förslaget och hemställer, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Häradsmärket litt. B, Sjövalla litt. C och Nybygget litt. D må var för sig med ovan angivet område från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Kvickstorp nr 1 i Åtvids socken av Östergötlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

3:o.

Kronoegendomen 1 mantal Fettjestad nr 5 Profossgård i Gammalkils socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1921 mot ett årligt arrende av 700 kronor. Egendomen, som är belägen 12 kilometer från Bankeryds järnvägsstation och 24 kilometer från Linköping, innehåller en areal av 48.751 hektar, varav 32.616 hektar tomt och åker, 1.261 hektar äng, 13.508 hektar skogs- och betesmark samt 1.366 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava för beredande av eget hem föreslagit till avsöndring lägenheten Grindstugan med det å en av extra lantmätaren John Grenholm år 1917 över egendomen upprättad karta med röda gränslinjer mot egendomens övriga jord angivna område, omfattande ägofigurerna nr 14 och del av nr 13 och 15 med en areal av tillhoppa 0.383 hektar, därav 0.120 hektar tomt och åker, 0.098 hektar äng och 0.165 hektar avrösningsjord. Lägenheten är bebyggd med stuga och ladugård, som ägas av förre arrendatorn Fredrik Jonsson. Lägenheten har saluvärderats till 675 kronor, därav 100 kronor för växande skog.

Någon annan del av egendomen har icke av uppskattningsmännen ansetts lämplig för beredande av eget hem.

Länsstyrelsen i länet, överjägmästaren i östra distriktet samt domänstyrelsen hava icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Jag biträder samma förslag och hemställer, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Grindstugan må med ovan angivet område från kronoegendomen 1 mantal Fettjestad nr 5 Profossgård i Gammalkils socken av Östergötlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

[3.]

Fettjestad nr
5 Profossgård
i Östergöt-
lands län.

4:o.

[4.]
Broby nr 9
Klostergården
i Jönköpings
län.

Kronoegendomen 1 mantal Broby nr 9 Klostergården i Lannaskede socken av Jönköpings län är utarrenderad till den 14 mars 1920 mot ett årligt arrende av 700 kronor.

Egendomen, som är belägen 1 kilometer från Landsbro järnvägsstation å Vetlanda—Sävsjö järnväg, har en areal av 42,522 hektar åker och tomter, 6.966 hektar äng, 184.729 hektar betesmark samt 4.074 hektar impediment eller tillhoppa 238.291 hektar, fördelade å hemsiftet och det fem kilometer därifrån belägna utskiftet. I ärendet hava åberopats en av distriktslantmätaren Edw. Ekberg år 1917 kompletterad karta över egendomen ävensom en av samme lantmätare år 1918 uppgjord karta över föreslagen tomtindelning av viss del av egendomen.

Under år 1917 har å egendomen hållits arrendeuppskattning. Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande lägenheter måtte med nedan angivna arealer från egendomen upplåtas, nämligen

bebyggda:

Johannesberg nr 1 om 14.037 hektar, saluvärde 5,220 kronor, därav för växande skog 2,850 kronor; Holmesberg om 0.214 hektar, saluvärde 963 kronor; Karlsholm om 0.260 hektar, saluvärde 1,170 kronor; Klosterdal om 0.3682 hektar, saluvärde 1,472 kronor; samt Rosenlund om 0.2905 hektar, saluvärde 1,162 kronor;

obebyggda:

Nr å 1918 års karta	Areal hektar.	Saluvärde kronor.	Nr å 1918 års karta.	Areal hektar.	Saluvärde kronor.
2	0.1920	672	15	0.2000	500
4	0.1620	405	16	0.1920	480
5	0.1312	394	17	0.1920	576
6	0.1480	444	18	0.1840	552
7	0.1505	527	19	0.1890	567
8	0.1710	600	20	0.1728	519
10	0.2485	746	21	0.1620	486
11	0.1960	588	22	0.1728	432
12	0.1940	582	23	0.1782	357
13	0.1920	576	24	0.1890	378
14	0.2080	624			

Å 1918 års karta finnas även lägenheterna Karlsholm, Klosterdal, Rosenlund och Holmesberg upptagna under nr 1, 3, 9 och 25.

Till gemensamt behov för kronoegendomen och de å 1918 års karta upptagna tomtområdena hava avsatts å kartan med litt. a, b och c angivna vägar.

De bebyggda lägenheterna borde enligt uppskattningsmännens förslag hembjudas lägenheternas nuvarande innehavare, vilka vore ägare till å lägenheterna uppförda hus. Vid försäljningen av lägenheten Johannesberg nr 1 borde förbehåll göras om rätt för Alfred Johansson och hans hustru att under sin livstid få kvarbo å den av dem nu bebodda, inom lägenhetens område belägna lägenheten Johannesberg nr 2 mot en årlig avgäld till en blivande köpare av 3 kronor.

Uppskattningsmännen hava ansett sig icke kunna biträda en av innehavaren av lägenheten Klosterdal gjord framställning att få förvärva ett större område till eget hem än som ovan föreslagits, och ej heller kunna förorda till bifall en av innehavarna av torpet Hultet å egendomens utskifte gjord hemställan att få inköpa torpet, enär vad vidkomme sistnämnda hemställan i sådant fall hela utskiftet med skogsmark och mossjord borde försäljas.

Länsstyrelsen i länet har icke haft något att erinra i anledning av vad uppskattningsmännen föreslagit.

Överjägmästaren i Smålands distrikt har i fråga om saluvärdet å ståndskogen vid Johannesberg nr 1 ansett, att den bättre skogen borde åsättas ett å-pris av 14 kronor per kubikmeter mot av jägmästaren föreslagna 10 kronor, då skogen, ehuru icke fullt mogen, vore av god kvalitet och belägen endast 1 kilometer från Lannaskede brunns järnvägsstation, där ett mindre sågverk funnes. Härigenom skulle skogsvärdet komma att ökas med 700 kronor till 3,550 kronor och lägenhetens saluvärde från 5,220 kronor till 5,920 kronor. Med erinran om den av brukarna av torpet Hultet gjorda anhållan att genom köp få förvärva torpet har överjägmästaren vidare anført, att enligt hans mening hela egendomens utskifte borde uppdelas i tre salulotter, Johannesberg nr 1, Slättkärr och Hultet, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av honom därvid å kartan angivits, varjämte före en eventuell upplåtelse en del ståndskog å de föreslagna områdena till lägenheterna Hultet och Slättkärr borde för kronans räkning försäljas. Lägenheten Slättkärr vore visserligen icke nu bebyggd, men den hade en del odlad jord och möjlighet att genom ytterligare odling bliva en som eget hem väl lämpad lägenhet, nära belägen intill järnvägsstation som den vore. Försäljningen av utskiftet i dess helhet komme enligt överjägmästarens förmenande icke att hava någon som helst betydelse för brukningen av huvudgården, då varken betet eller skogsavkastningen krävdes för den

senare, så framt dess vedbehov kunde anses tillgodosett med 20 kubikmeter årligen och underhåll av hus och hägnader kunde utföras med 10 kubikmeter, vilka virkesmängder kunde årligen uthålligt påräknas från hemskiftet. Utskiftet vore till stor del besvärat av vattenflöde, så att det icke utan dryga dikningsarbeten kunde lämna något avsevärdare kvantum överskottsvirke.

Domänstyrelsen har föranstaltat om saluvärdering av förberörda lägenheterna Hultet och Slättkärr ävensom anmodat vederbörande jägmästare att å ifrågavarande delar utstämpla den skog, som ej kunde anses erforderlig för lägenheterna såsom jordbrukslägenheter, samt att i stadgad ordning ombesörja försäljning av sålunda utstämplad skog. Enligt instrumentet över den sålunda anbefallda saluvärderingen hava sistnämnda bägge lägenheter, som å 1917 års karta åtskilts med en helldragen röd linje I—II, med nedan angivna arealer åsatts följande saluvärden, nämligen Hultet om 46.774 hektar 18,100 kronor, därav 9,736 kronor för kvarvarande skog, och Slättkärr om 19.138 hektar 6,100 kronor, därav 4,004 kronor 20 öre för kvarvarande skog.

Lägenheten Hultet hava uppskattningsmännen ansett böra hembjudas lägenhetens nuvarande innehavare, vilka väl brukat lägenheten under 11 år.

Länsstyrelsen i länet har icke haft något att erinra mot denna värdering.

Enligt överjägmästarens förmenande borde till följd av skogens närbelägenhet till järnväg och station den grövsta skogen representera ett saluvärde av 20 kronor per kubikmeter, varigenom de å ståndskogen av jägmästaren satta värden borde ökas för lägenheten Hultet med 2,551 kronor 50 öre till 12,287 kronor 50 öre och för lägenheten Slättkärr med 738 kronor 50 öre till 4,742 kronor 70 öre.

På därom av överjägmästaren gjord hemställan har domänstyrelsen sedermera gått i författning om utstämpling av ytterligare en del skog å lägenheten Hultets område, och har värdet av den därefter återstående skogen å lägenheten av överjägmästaren uppskattats till 7,687 kronor 50 öre. Saluvärdena för lägenheterna Hultet och Slättkärr skulle i följd härav komma att i avrundade tal utgöra respektive 16,000 kronor och 6,800 kronor.

Domänstyrelsen har biträtt de sålunda uppgjorda förslagen och har ej haft något att erinra mot värderingarna. Dock har styrelsen ansett de med litt. a, b och c betecknade vägområdena böra ingå i arealerna för de vägarna angränsande lägenheterna, och sålunda lämpligen vägområdet litt. a böra tilläggas de med nr 1, 2, 4, 5, 17 och

18 å 1918 års karta betecknade tomterna, vägområdet litt. b böra tilldelas de å samma karta med nr 22, 5, 6 och 8 utmärkta tomterna samt vägområdet litt. c böra tilläggas de med nr 11, 14, 15 och 18 angivna tomterna, allt till så stora delar vägarna angränsade tomterna i fråga, med skyldighet för innehavare av nämnda tomter att till begagnande såsom väg avstå de i lägenheterna ingående, för sådant ändamål avsedda områden.

Styrelsen har ombesörjt egendomens skötsel och vård under ett år från den 14 mars 1920, varvid betingats ett arrende av 1,400 kronor.

Vid försäljningen av lägenheterna Hultet och Slättkärr har styrelsen ansett förbehåll böra göras om rätt för köpare av den å lägenheterna särskilt för sig utstämplade ståndskogen att för tiden till den 1 april 1921 utan ersättning till lägenheternas köpare avverka och avforsla samma skog.

Jag biträder domänstyrelsens förslag och hemställer därför, att *Departements-*
Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *chefen.*

att de till kronoegendomen 1 mantal Broby nr 9 Klostergården i Lannaskede socken av Jönköpings län hörande lägenheterna Johannesberg nr 1, Slättkärr, Hultet, Holmesberg, Karlsholm, Klosterdal och Rosenlund ävensom tomtlägenheterna 2, 4—8 och 10—24 må var för sig med ovan angivet område, dock i fråga om tomterna nr 1, 2, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 17, 18 och 22 med tillägg av vägområden på sätt domänstyrelsen föreslagit, försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för innehavare av sistnämnda tolv tomter att till begagnande såsom väg upplåta de i dessa tomter ingående, för sådant ändamål avsedda områdena samt med förbehåll ej mindre i fråga om lägenheterna Hultet och Slättkärr, att i försäljningen icke ingår särskild utstämplad ståndskog samt om rätt för köpare av berörda skog att för tiden till den 1 april 1921 utan ersättning till lägenheternas köpare avverka och avforsla samma skog, än även vidkommande lägenheten Johannesberg nr 1 om rätt för Alfred Johansson och hans hustru att under sin

livstid få kvarbo å den av dem nu bebodda lägenheten Johannesberg nr 2 mot en årlig avgäld av 3 kronor till innehavaren av lägenheten Johannesberg nr 1.

5:o.

[5.]
Fogd:holm
nr 1 i Jön-
köpings län.

Kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Fogdeholm nr 1 i Lommaryds socken av Jönköpings län är utarrenderad till den 14 mars 1921 mot ett årligt arrende av 630 kronor.

Egendomen, som är belägen 3 kilometer från Aneby järnvägsstation, har en areal av 82.957 hektar, därav 1.030 hektar tomter, 17.597 hektar åker, 16.315 hektar äng, 47.370 hektar betes- och skogsmark samt 0.645 hektar impediment. Å egendomen finnes ett f. d. soldattorp, bebyggt med boningshus och ladugård, vilka till hälften tillhöra kronan.

Under år 1918 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning.

Av instrumentet över berörda förrättning ävensom övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren O. Strindberg år 1918 kopierad och kompletterad karta över inägorna och yttergränserna omkring utägorna till egendomen, inhämtas bland annat följande.

I egendomens areal ingår icke den å berörda karta med ägofiguren nr 33 betecknade allmänna vägen, ej heller den till statens järnvägar exproprierade mark, som å kartan betecknats med ägofiguren nr 142.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att soldattorpet, till vilket för närvarande brukas den å kartan med ägofigurerna nr 165—189 samt 191—195 betecknade mark om sammanlagt 8.849 hektar, därav 2.146 hektar åker, 1.939 hektar äng, 4.716 hektar betes- och skogsmark samt 0.048 hektar impediment, måtte, såsom bildande en lämplig jordbrukslägenhet, upplåtas till nuvarande innehavaren, Frans Johanson, vilken brukat torpet sedan den 14 mars 1912. Saluvärdet å torpet har uppskattats till 5,860 kronor, därav 3,920 kronor för växande skog. Beträffande byggnaderna å torpet borde vid försäljningen förbehåll göras därom, att i densamma ej inginge annat än kronans andelar i samma byggnader.

Vidare hava uppskattningsmännen föreslagit, att följande tomtområden å den med nr 190 å kartan betecknade ägofiguren måtte upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, nämligen:

Nr å kartan	Areal hektar	Saluvärde kronor	
		summa	däraf för växande skog
1	0.439	3,295	1,100
2	0.320	1,865	425
3	0.320	1,530	250
4	0.320	1,520	400
5	0.255	1,825	550
6	0.320	1,965	525
7	0.320	1,505	225
8	0.320	1,520	400
9	0.341	2,805	1,100
10	0.446	2,486	925

Till gemensamma vägar för de särskilda tomterna och stamhemmanet borde avsättas de med nr 11 betecknade markområdena om 0.385 hektar.

I tre till domänstyrelsen ingivna ansökningar hava gjorts framställningar om förvärv av vissa områden å ägofiguren nr 190. Vad angår dessa framställningar hava uppskattningsmännen, då ifrågavarande områden vid förrättningen föreslagits att försäljas i tomter, ansett desamma liksom en vid förrättningen gjord hemställan om köp av hela ägofiguren nr 190 ej böra till någon särskild åtgärd föranleda.

Länsstyrelsen i länet har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Överjägmästaren har ifrågasatt försäljning jämväl av huvudgården, då särskilt utmarken vore av den beskaffenhet och ståndskogen av den knapphet, att kronan därifrån ej kunde påräkna någon avsevärdare inkomst av skogsmedel. I händelse av bifall till detta förslag borde likväl enligt överjägmästarens förmenande ägofiguren nr 190 undantagas för att av kronan kunna för tomtupplåtelser exploateras, och borde jämväl vid eventuell ny utarrendering sådana bestämmelser i kontraktet intagas, att kronan vore oförhindrad därstädes verkställa försäljning av tomter. Beträffande värdena å skogen å förberörda 10 tomter har överjägmästaren föreslagit, att desamma måtte med hänsyn till god kvalitet och närbelägenhet till järnvägsstation upptagas till nedan angivna värden och tomterna i följd däraf saluvärderas till:

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 10 häft. (Nr 11.)

Tomtens nr	Skogsvärde kronor	Saluvärde kronor	Tomtens nr	Skogsvärde kronor	Saluvärde kronor
1	1,710	3,905	6	565	2,005
2	475	1,915	7	220	1,500
3	265	1,545	8	425	1,545
4	480	1,600	9	1,200	2,905
5	610	1,885	10	1,050	2,611

I anledning av vad överjägmästaren ifrågasatt rörande ytterligare upplåtelser av tomter å ägofiguren nr 190 har domänintendenten upplåst, att den del av samma ägofigur, som ej indelats i tomter, vore mindre lämplig att därtill användas såsom varande delvis sank och sluttande åt öster, d. v. s. från allmänna vägen. Vid uppskattningsförrättningen hade så stor del av området indelats i tomter, som därtill ansågs passande. Därest behov av ytterligare mark å egendomen för tomtupplåtelser framdeles skulle komma att uppstå, kunde visserligen återstående delen av ägofiguren användas härtill, men därmed torde enligt domänintendentens förmenande helt säkert komma att dröja, då god tillgång på jord från enskilda egendomar omkring Aneby station funnes och numera upplåtes till bebyggande. För en sådan eventualitet ansåge domänintendenten, att det vore skäl utarrendera egendomen på endast 10 år.

För egen del har domänstyrelsen biträtt uppskattningsmännens förslag om försäljning för närvarande av förberörda f. d. soldattorp samt 10 tomtlägenheter. För tillgodoseende av möjligen uppkommande behov av nya tomtupplåtelser å egendomen syntes denna, såsom av domänintendenten ifrågasatts, lämpligen böra ånyo utarrenderas på allenast 10 år. Beträffande saluvärdena å tomtlägenheterna har styrelsen biträtt den jämkning i desamma, som av överjägmästaren föreslagits. Vad angår förberörda med nr 11 betecknade vägområden har styrelsen ansett den utmed tomterna nr 1, 2, 3 och 4 belägna vägen lämpligen böra tilläggas dessa tomter och det återstående vägområdet ingå i tomterna nr 9 och 10, med skyldighet för blivande köpare att upplåta samma områden till allmänt begagnande såsom väg.

Departements-
chefen.

Jag anser mig kunna biträda domänstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förberörda f. d. soldattorp samt tio tomtlägenheter må var för sig med ovan angivet område, dock vad angår tomtlägenheterna nr 1, 2, 3 och 4 samt 9 och 10 med tillägg av vägområden enligt domänstyrelsens förslag, från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Fogdeholm nr 1 i Lommaryds socken av Jönköpings län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll vid försäljningen av soldattorpet att beträffande byggnaderna därå i försäljningen ingå endast kronans andel i samma byggnader och med skyldighet för innehavare av tomtlägenheterna nr 1, 2, 3, 4, 9 och 10 att till begagnande såsom väg upplåta de i dessa lägenheter ingående, för sådant ändamål avsedda områden.

6:o.

Kronoegendomen 1 mantal Risinge nr 1 i Kristdala socken av Kalmar län har varit utarrenderad till den 14 mars 1919 mot ett årligt arrende av 1,000 kronor. Egendomen är belägen 3 mil från Oskarshamns stad och 2.5 mil från Bohults station å Nässjö—Oskarshamns järnväg samt har en areal av 361.229 hektar, därav 3.486 hektar tomter, 40.230 hektar åker, 9.139 hektar äng, 305.540 hektar skogs- och betesmark samt 2.834 hektar impediment. Åkerjorden, som icke är täckdikad, består till en del av mossjord men huvudsakligen av klapperstensjord med en synnerligen stor mängd jordstenar samt ligger spritt och är svårbrukad. [6.]
Risinge nr 1
i Kalmar län.

Arrendeuppskattning och saluvärdering å egendomen förrättades i augusti 1916. Samtliga torpare och lägenhetsinnehavare under egendomen hava därvid anhållit att få friköpa av dem innehavda områden. Då egendomen enligt uppskattningsmännens förmenande synnerligen väl lämpade sig för uppdelning i egnahemstomter, hava de på det livligaste tillstyrkt de gjorda framställningarna samt under hänvisning till en av extra lantmätaren Harald Malmberg år 1915 kompletterad och kopierad karta över egendomen med beskrivning uppgjort följande förslag till hela egendomens styckning:

	Areal i hektar.	Saluvärde i kronor. Summa.	Däraf för växande skog.
Huvudgården	132.655	61,120	47,209: 76.
Svarvartorp	20.718	15,930	12,387: 26.
Stora Nyttorp	66.067	53,680	47,563: 96.
Björkeryd	60.478	41,340	35,514: 98.
Nybygget	59.749	53,690	48,403: 54.
Lilla Nyttorp	12.262	6,900	6,201: 47.
Stjärneberg	9.300	1,235	817: 60.

Summa 361.229 233,895 198,098: 57.

Områdena äro å kartan utmärkta med röda begränsningslinjer. Åbyggnaderna å Lilla Nyttorp och Stjärneberg tillhöra resp. lägenhetsinnehavare. Å övriga föreslagna salulotter tillhöra de kronan. Därest egendomen skulle behållas i kronans ägo har sammanlagda arrendevärdet upptagits till 1,390 kronor och har optionsrätt tillstyrkts för nuvarande arrendatorn, vilken hävdar egendomen väl.

Vederbörande jägmästare har förklarat sig icke kunna biträda uppskattningsmännens förslag, emedan försäljningsprisen på grund av skogstillgången skulle ställa sig allt för höga för att torparna och lägenhetsinnehavarna skulle vara mäktiga att inköpa sina jordlotter, samt föreslagit, att utmarken jämte skogsarbetartorpen Stora Nyttorp och Björkeryd måtte ställas under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, att lägenheten Stjärneberg måtte säljas samt egendomen i övrigt utarrenderas.

Länsstyrelsen har hemställt, att egendomen måtte i sin helhet utarrenderas, men för sin del föreslagit arrendetiden till fem år. Mot de föreslagna saluvärdena har emellertid länsstyrelsen förklarat sig icke hava något att erinra.

Överjägmästaren har förordat uppskattningsmännens förslag om egendomens styckning och försäljning i sju lotter. Enligt överjägmästarens förmenande finnes få egendomar, som så väl lämpade sig för styckning som den ifrågavarande, där hela ägområdet vore översälat med inägojord av större eller mindre omfång, och överjägmästaren ansåge det icke vara lätt att å en så sönderdelad utmark som denna bedriva en rationell skogsskötsel eller utöva en god skogsvård. På det möjlighet måtte i görligaste mån beredas innehavarna av torpen och lägenheterna under egendomen att förvärva sina brukningsdelar, har överjägmästaren vidare ifrågasatt utsyning och försäljning för kronans räkning av be-

tydande virkesbelopp därå samt ansett, att dylik minskning av skogsbeståndet även å den lott, som omfattade huvudgården, borde ske före dess försäljning, därvid överjägmästaren ansett förbehåll böra vid lotternas försäljning göras om rätt för köpare av sådan särskilt utstämplad skog att intill den 1 april 1921 utan ersättning till de särskilda lotternas köpare avverka och avförsla densamma.

Sedan domänstyrelsen med anledning härav anmodat vederbörande att under år 1918 verkställa utstämpling av den skog å egendomen, som med hänsyn till skogsvårdens fordringar och med iakttagande, att fullt tillräcklig husbehovsskog för respektive salulotter kvarlämnades, kunde och borde borttagas, har skog utstämplats till värden av för huvudgården 32,219 kronor 44 öre, för Svarvartorp 8,116 kronor 89 öre, för Stora Nyttorp 39,779 kronor 32 öre, för Björkeryd 29,232 kronor 63 öre, för Nybygget 40,968 kronor 33 öre och för Lilla Nyttorp 5,193 kronor 30 öre. Nu återstå saluvärden, som enligt överjägmästaren böra jämnas till följande belopp, nämligen för huvudgården 28,900 kronor, för Svarvartorp 7,810 kronor, för Stora Nyttorp 13,900 kronor, för Björkeryd 12,110 kronor, för Nybygget 12,720 kronor, för Lilla Nyttorp 1,710 kronor och för Stjärneberg 1,235 kronor eller tillhopa 78,385 kronor.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 26 juli 1918 på grund av vad i ärendet förekommit och då för övrigt i händelse av egendomens förnyade utarrendering nybyggnader förestode för ett beräknat belopp av 10,100 kronor, därav 8,000 kronor å huvudgården och 2,100 kronor å torpet Stora Nyttorp, biträtt förslaget om försäljning av hela egendomen, uppdelad i sju lotter på sätt uppskattningsmännen föreslagit. Såvitt styrelsen hade sig bekant förefunnos ej heller något allmänt ändamål, som påkallade egendomens bibehållande i kronans ägo. Mot de föreslagna saluvärdena hade styrelsen ej något att erinra. De sex torplägenheterna borde upplåtas enligt de för egnahemsupplåtelser gällande grunder, varemot huvudgården borde utbjudas å offentlig auktion. Lotterna borde lämpligen fränskiljas varandra genom ägostyckning.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift anförde därefter egendomens arrendator Karl Albin Axelsson, att hans fader och han själv nedlagt betydande kostnader genom nybyggnad år 1896 av ladugård, torrläggning och nyodling av stora områden samt bortsprängning av sten, allt i förhoppning att han skulle få med optionsrätt behålla arrendet av detta boställe, där han och hans förfäder arbetat i fem släktled. Han har nu anhållit att antingen få fortfarande arrendera gården eller få inköpa huvudgården utan tävlan på auktion, varvid han erbjudit sig att betala

för densamma 35,000 kronor, vilket utgör 6,100 kronor mer än uppskattningsvärdet.

Vid denna ansökning voro fogade dels ett intyg av kontraktsprosten C. Meurling angående de tider sökanden och hans förfäder varit torpare under eller brukare av denna kronoegendom, dels ett tillstyrkande till ansökningen av jägmästaren i reviret, dels ock ett intyg av odlingsnämnden i Kristdala socken, vari sökandens uppgifter om ladugårdsbyggnad och jordförbättringar vitsordas samt tillika uttalas, att sökanden vårdat bostället och åkerjorden på ett efter förhållandena där på orten förtjänstfullt sätt, vilket visat sig bland annat däri, att han vid 1918 års skördeuppskattning hade högsta skordesiffran inom socknen.

Med anledning av arrendatorns ansökning har nuvarande domänintendenten anfört, att knappast några omständigheter föreläge, som nämnvärt talade för egendomens behållande i kronans ägo, samt att det icke heller vore lämpligt att nu fransälja torp och lägenheter men tillsvidare behålla huvudgården. Han tillstyrkte däremot på det varmaste arrendatorns ansökan om hembuds rätt till huvudgården.

Länsstyrelsen i länet har likaledes tillstyrkt bifall till nämnda ansökning.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 31 januari 1919 anfört,

»att enligt det för sökanden gällande arrendekontrakt sökanden i egenskap av arrendator åligger att i fullgott stånd underhålla åbyggnaden vid egendomen, att väl hävda åkern och årligen befria den del av åkerjorden, som trädas, från sådana för brukningen hinderliga stenar, som kunna utan sprängning bortskaffas, ävensom att väl och tillbörligen hävda övriga ägor och på allt möjligt sätt förbättra dem. Om sökanden således, på sätt odlingsnämndens intyg utvisar, på ett mönstergillt sätt skött egendomen, har han därvid allenast uppfyllt sitt åliggande. Vad beträffar den år 1896 nybyggda ladugårdsbyggnaden tillkom densamma efter beslut vid laga av- och tillträdessyn i anledning av egendomens förnyade utarrendering för nu löpande arrendeperiod. Vid synen befanns nämligen ladugårdsbyggnaden i så förfallet skick, att den ej kunde med reparationer iståndsättas och ingick nybyggnaden i den arrendatorn på grund av då gällande arrendekontrakt åliggande nybyggnadsskyldighet utan ersättning från kronans sida. För övrigt får styrelsen framhålla, att arrenderätten till egendomen för tiden 14 mars 1879—14 mars 1899 upplåtits till Carl Attila Olsson, att, sedan på grund av Olssons oförmåga att ställa stadgad ny säkerhet för arrendet denne instämts till domstol med yrkande om arrenderättens förlust, styrelsen emellertid genom transportresolution den 17 november 1893 fann skäl medgiva arrenderättens överlåtande på hans borgesmän kyrkoherden Ch. Meurling och hemmansägaren N. P. A. Nilsson, att dessa sedermera den 30 juli 1897 erhöilo kontrakt för ytterligare 20 år från den 14 mars 1899 om arrende av egendomen mot en årlig avgift av 1,000 kronor samt att sökanden jämlikt medgivande av styrelsen den 29 september 1911 fått arrendet på sig överlätet. I ansökningen härom uppgavs, att sökanden såsom son av förbemalde

arrendatorers förvaltare haft vården om egendomen nästan under hela deras arrendetid. Någon ställning såsom arrendator av egendomen i förhållande till kronan har sökanden således ej haft för längre tid än sedan 1911 och styrelsen har därförut ej haft kännedom om sökandens befintlighet vid egendomen.

I yttrande över ansökningen om sistberörda överlåtelse ansåg sig domänintendenten böra på grund därav, att vid därförut samma år hällen besiktning befunnits det byggnaderna vid huvudgården voro delvis gamla och i mindre tillfredsställande skick, påyrka av- och tillträdessyns hållande i anledning av överlåtelsen. Vid denna syn uppskattades bristerna å egendomen till 454 kronor, därav 283 kronor å byggnad vid huvudgården. Med dessa bristers avhjälpande, som skulle hava skett före den 1 november 1912, erhöil arrendatorn anstånd under ett år.

Ärliga arrendet, som för denna period utgör 1,000 kronor med rätt för arrendatorn till utsyning ärligen av 100 kubikmeter fast mått husbehovsvirke samt med rätt att för å egendomen befintliga torp och lägenheter upptaga avgälder till ett belopp av sammanlagt 611 kronor, måste anses synnerligen lågt.

På grund av det anförda anser styrelsen sig förhindrad att förorda den underdåniga ansökningen.»

Domänstyrelsen har i avvaktan på beslut i försäljningsfrågan ombesörjt egendomens skötsel och vård.

Då samtliga torpare under egendomen anhållit att få friköpa sina områden och egendomen är synnerligen lämplig till styckning, biträder jag förslaget om de sex torpens försäljning. *Departements-
chefen.*

Med hänsyn till att egendomens därefter återstående skogsmark är i hög grad sönderdelad av inägor samt då skogstillgången redan blivit genom i syfte av försäljning verkställd utstämpling starkt reducerad samt ganska dyrbara byggnadsarbeten förestå, anser jag därjämte något på egendomens beskaffenhet grundat skäl att behålla den återstående delen av egendomen i kronans hand icke föreligga. Icke heller anser jag de omständigheter, arrendatorn Axelsson anført, böra medföra, att någon del av egendomen nu behålles till förnyad utarrendering. Någon hembuds rätt för bemålde arrendator beträffande huvudgården kan jag med hänsyn till vad domänstyrelsen anført icke tillstyrka.

Jag biträder därför i allo domänstyrelsens förslag och hemställer, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sedan kronoegendomen 1 mantal Risinge nr 1 i Kristdala socken av Kalmar län blivit genom ägostyckning delad i sju lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag,

dels huvudgården må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,

dels ock övriga sex lotter må försäljas var för sig enligt gällande grunder för upplåtande av egna-hemslägenheter från kronoegendomar,

under förbehåll vid försäljningen av varje av de sju lotterna om rätt för köpare av särskilt utstämplad skog att före den 1 april 1921 utan ersättning till lottens innehavare avverka och avforsla samma skog.

7:o.

[7.]
*Rosendal un-
der Skogs-
holms krono-
park i Gott-
lands län.*

Den 7 mars 1913 förordnade Kungl. Maj:t, att ett till $1\frac{3}{8}$ mantal Rosendal i Follingbo socken av Gottlands län hörande utmarksområde om 427.59 hektar skulle för kronans räkning inköpas, ävensom att det sålunda inköpta området skulle av skogsförvaltningen omhändertagas för att tilläggas kronoparken Skogsholm.

Med anledning av en utav arbetarna Albin Nyberg, Olof Andersson och Viktor Andersson i Klinte hos Kungl. Maj:t gjord framställning om upplåtelse av viss odlingsbar mark å sagda utmarksområde anbefalldes Kungl. Maj:t den 4 oktober 1918 domänstyrelsen att låta upprätta förslag till styckning och lämplig uppdelning av den åsyftade marken jämte värdering. Till åtlydnad härav har domänstyrelsen med skrivelse den 13 september 1919 överlämnat en år 1919 av distriktslantmätaren Gustaf Köhler från 1913 års ägostyckningskarta kopierad karta över ifrågavarande mark samt värderingshandlingar m. m.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att det till försäljning ifrågasatta området innefattar 25 hektar och att mer än hälften därav består av till odling lämplig myrmark. Återstående delen av området utgöres dels av mycket försumpad och starkt gräsbunden skogsmark, dels ock av god skogsmark.

I enlighet med överenskommelse mellan sökandena har området föreslagits till delning i lotterna litt. a och b om vardera 8.3333 hektar, att upplåtas litt. a till Albin Nyberg och litt. b till Olof Andersson, samt lotten litt. c om 8.3334 hektar, att upplåtas till Viktor Andersson. Distriktslantmätaren Köhler jämte tillkallade skiftesgodemän hava beräknat värdet av lotterna till 2,390 kronor för litt. a, 2,044 kronor för litt. b och 1,329 kronor för litt. c, varvid skogens värde upptagits till resp. 1,890, 1,419 och 954 kronor.

Vederbörande jägmästare har efter uppräknig värderat ståndskogen över 4 engelska tum vid bröst höjd till 3,332 kronor å litt. a, 1,635 kronor å litt. b och 770 kronor å litt. c.

Lotternas försäljningsvärden skulle, därest markens värde upptages efter Köhlers värderingsinstrument och ståndskogens värde efter jägmästarens beräkning, således bliva 3,832 kronor för litt. a, 2,260 kronor för litt. b och 1,145 kronor för litt. c.

Vederbörande överjägmästare anser, att de av jägmästaren beräknade ovan angivna värden å ståndskogen vore väl låga och föreslår följande sammanlagda värden å de olika lotterna, nämligen 4,000 kronor för litt. a, 2,400 kronor för litt. b och 1,300 kronor för litt. c eller tillhoppa 7,700 kronor, motsvarande ett värde i medeltal för hela området av cirka 300 kronor per hektar.

Länsstyrelsen i Gottlands län har förklarat sig icke hava något att erinra emot den av Köhler föreslagna uppdelningen av området eller mot hans och skiftesgodemännens värdering därav.

För egen del har domänstyrelsen ej heller funnit fog till erinran emot detta förslag i vad det avser styckandet i lotter men har biträtt överjägmästarens förslag rörande de skilda lotternas försäljningsvärden.

Jag anser mig kunna biträda förslaget, att till de tre sökandena må försäljas de av dem nu åsyftade områdena. I fråga om köpeskillingarna ansluter jag mig till överjägmästarens av domänstyrelsen förordade förslag. Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att förenämnda tre till kronoparken Skogsholm hörande lotter må var för sig med ovan angivet område från utmarksområdet till $1\frac{3}{8}$ mantal Rosendal i Follingbo socken i Gottlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt till hembud å lotten litt. a för Albin Nyberg, å lotten litt. b för Olof Andersson och å lotten litt. c för Viktor Andersson, alla i Klinte.

8:o.

Förra hospitalslägenheten nr 107 Nunnesiken i Västerhejde socken av Gottlands län är ställd under skogsstatens vård och förvaltning samt tillagd kronoparken Skogsholm. Lägenhetens areal är 40.560 hektar.

[8.]
*Nr 107 Nunne-
siken under
Skogsholms
kronopark i
Gottlands län.*

Hos Kungl. Maj:t har Otto Othberg anhållit att få inköpa viss del av inägorna till ifrågavarande lägenhet. Det avsedda området är beläget mellan två allmänna hemman, Sigreifs kaplansboställe och Västerhejde annexhemman, utefter allmänna landsvägen, på sätt närmare framgår av

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 10 häft. (Nr 11.)

en inom domänstyrelsen upprättad, handlingarna bilagd karts-kiss, varest området betecknats med I och utmärkts med röd färg. Enligt en vid ansökningen fogad, av distriktslantmätaren Herman Nyman år 1918 upprättad karta med beskrivning utgör områdets areal 6.101 hektar, därav 4.972 hektar tomt och åker och 1.129 hektar ängslindor. Området har länge innehafts på arrende av sökanden och hans fader. För tiden till den 14 mars 1919 utgjorde årliga arrendet 90 kronor. Sökanden äger å området befintliga åbyggnader.

Överjägmästaren ävensom länsstyrelsen i länet hava på vissa villkor tillstyrkt områdets försäljning för ett pris av minst 600 kronor per hektar. Vederbörande landsfiskal har meddelat, att sökanden är mindre bemedlad samt känd för arbetsamhet, sparsamhet, nykterhet och hederlig vandel samt äger förutsättningar att driva ett mindre jordbruk.

Ehuru det icke syntts domänstyrelsen avgjort lämpligt, att kronan avhände sig området, som helt omslutes av allmänna skogar, har dock styrelsen med hänsyn till att området icke erfordras för kronoparkens skötsel ävensom till dess belägenhet vid allmän väg och betydelsen för sökanden att förvärva detsamma jämväl funnit sig böra förorda bifall till framställningen. Styrelsen har ifrågasatt, att köpeskillingen skulle bestämmas av tre gode män, dock ej lägre än 600 kronor för hektar.

Departements-
chefen.

I likhet med myndigheterna anser jag ifrågavarande område böra försäljas till sökanden. Någon anledning att låta köpeskillingen bestämmas av gode män, kan jag icke finna föreligga, utan torde de vanliga reglerna för egnahemsupplåtelse kunna tillämpas, varvid sökanden, som äger byggnaderna å området, har rätt till hembud. Saluvärdet synes mig kunna bestämmas till 4,000 kronor, motsvarande omkring 655 kronor för hektar. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovannämnda till kronoparken Skogsholm hörande område om 6.101 hektar må från förra hospitalslägenheten nr 107 Nunnesiken i Västerhejde socken av Gottlands län för 4,000 kronor försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, under villkor att utfartsväg till omkring 5 meters bredd för Nunnesikens utmark på lämpligt sätt utlägges och undantages från försäljningen.

9:o.

Förra hospitalslägenheten påker utom stadens norra vall inom Ystads stadsområde är till sagda stad utarrenderad till den 14 mars 1921 mot ett årligt arrende av 600 kronor. Egendomen, som är belägen delvis mellan bebyggda kvarter och som ingår i stadsplanen, har en areal av 2.2394 hektar och är av staden uppdelad i mindre koloniträdgårdar och planteringsland, vilka var för sig äro upplättna till brukande.

[9.]
 "Åker utom
 stadens norra
 vall" inom
 Ystads stad.

Sedan på anmodan av domänstyrelsen länsstyrelsen i Malmöhus län föranstaltat om arrende- och saluvärdering å egendomen, har nämnda länsstyrelse med skrivelse den 9 december 1918 till domänstyrelsen inkommit med instrument över den 5 september samma år verkställd sådan förättning jämte från drätselkammaren i Ystad inkommet anbud att för stadens räkning inköpa ifrågavarande lägenhet.

Med skrivelse den 27 december 1918 har domänstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat ärendet tillhörande handlingar, varibland en av extra lantmätaren Egron Lundgren år 1918 över egendomen upprättad karta.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som å berörda karta betecknas med litt. k, trakt B, blev vid utgången den 14 mars 1900 av den 30-åriga arrendeperiod, för vilken den dittills varit uppläten, utarrenderad för en tid av fem år mot ett årligt arrende av 250 kronor. Sedermera har densamma mot enahanda arrende varit utarrenderad på femårsperioder till den 14 mars 1915. Efter det egendomen med hänsyn därtill, att densamma på grund av sitt läge kunde komma att ytterligare stiga i värde under tiden till den då löpande arrendeperiodens utgång, undergått ny saluvärdering under år 1914, därvid densamma åsattes ett saluvärde av 43,800 kronor, har lägenheten utbjudits till försäljning å offentlig auktion dels den 19 februari 1915, därvid enda anbudet avgavs av staden Ystad med 16,200 kronor, dels ock, efter det samma anbud av Kungl. Maj:t förkastats, den 27 augusti sagda år, då likaledes endast ett anbud av samma anbudsgivare och med enahanda belopp avgavs. Även detta anbud förkastades och förordnades om skötsel och vård av lägenheten för fem år från den 14 mars 1916 till samma dag 1921. För tiden den 14 mars 1915 till samma dag 1916 var egendomen utarrenderad mot ett arrende av 360 kronor. Från den 14 mars 1915 har arrendet till lägenheten innehafts av staden Ystad.

Egendomen är obebyggd samt i god hävd.

Uppskattningsmännen hava ansett, att området ligger synnerligen lämpligt till för bebyggande, varför det av dem föreslagits till försäljande. Efter ett, med hänsyn till att en blivande köpare vid utförsäljning i tomter måste fritt tillhandahålla mark till gator, skäligt ansett tomtpris av 20,000 kronor per hektar hava de åsatt området ett saluvärde av 44,788 kronor. Då de ansett lämpligast, att staden i första hand förvärvade egendomen, hava de föreslagit, att egendomen måtte hembjudas åt staden för den av dem åsatta köpeskillingen. Därest egendomen emellertid fortfarande komme att utarrenderas, hava uppskattningsmännen åsatt densamma ett arrendevärde av 775 kronor samt föreslagit, att staden måtte få företrädesrätt vid arrenderingen samt att arrendetiden måtte sättas till fem år.

Det av drätselkammaren i Ystad nu ingivna anbudet innebär att för stadens räkning inköpa egendomen för en köpeskillning, motsvarande det åsatta saluvärdet, att betalas under loppet av tio år med en tiondel årligen utan skyldighet för staden att erlägga ränta å den ej förfallna delen av köpeskillingen.

Länsstyrelsen, som icke haft något att erinra mot det uppgjorda förslaget till ny utarrendering eller försäljning av lägenheten, har förklarat sig finna det vara fördelaktigast för statsverket att till åsatt pris försälja lägenheten samt föreslagit, att drätselkammarens anbud måtte antagas.

Domänstyrelsen har biträtt förslaget om egendomens försäljning till staden, enär hittills staden varit ende spekulanten och numera höjt sitt anbud till överensstämmelse med det åsatta saluvärdet. Vad betalningssättet angår har det syntts styrelsen, att fog visserligen förefunnes för köpeskillingens erläggande under sex år räntefritt såsom vid försäljning å auktion jämlikt brevet den 29 maj 1874 men ej för utsträckning av betalningstiden såsom staden ifrågasatt. Då i förevarande fall fråga vore, att staden utan tävlan skulle få förvärva egendomen, har styrelsen dock ansett, att härvid borde förfaras på enahanda sätt som i andra fall av jordförsäljning till städer, där vid överlåtandet stipulerats, att köpeskillingen skulle erläggas kontant vid tillträdet.

Sedan härefter länsstyrelsen i Malmöhus län anbefallts att av stadsfullmäktige i Ystad inhämta yttrande, huruvida staden vore villig att på de av domänstyrelsen föreslagna villkor förvärva ifrågavarande lägenhet, har länsstyrelsen med skrivelse den 4 juli 1919 överlämnat yttrande från stadsfullmäktige, vari dessa tillkännagiva, att staden icke såge sig i tillfälle att på nämnda villkor förvärva lägenheten, men att staden vidbleve sitt tidigare ingivna anbud.

För egen del har länsstyrelsen anfört i huvudsak följande:

»Vad domänstyrelsen anfört rörande sättet för erläggande av den föreslagna köpeskillingen, nämligen genom kontant betalning vid den avsedda tillträdesdagen den 14 mars 1921, synes visserligen vara värt beaktande med hänsyn till härutinnan numera vedertagen praxis. Då emellertid stadsfullmäktige -- ehuru utan närmare angivna skäl -- förklarar sig icke vara i tillfälle att på föreslagna villkor förvärva fastigheten, torde orsaken härtill säkerligen vara den, att fullmäktige ansett köpeskillingen så hög, att staden icke utan olägenhet kunde bliva ägare till området, utan försåvitt staden medgäves rätt till amortering av köpesumman under tio års tid. Från samtliga hittills hörda myndigheters sida har vitsordats lämpligheten av att staden själv förvärvade fastigheten, och att densamma således icke komme att utbjudas på offentlig auktion, i vilket fall möjlighet kunde uppstå för enskild tomtspekulation till skada för Ystads samhälle i dess helhet. Av handlingarna i ärendet framgår ock, att någon tvekan icke varit rådande därom, att tidpunkten nu vore inne att försälja fastigheten vid löpande arrendeperiods slut. Kungl. Maj:ts befallningshavande får på grund av vad nu och förut i saken anförts hemställa, att Kungl. Majt täcktes i proposition till riksdagen föreslå, att lägenheten måtte till åsatt saluvärde försäljas till Ystads stad på de av staden erbjudna villkor.»

I likhet med myndigheterna anser jag ifrågavarande kronoegendom böra försäljas vid den nu löpande arrendetidens slut, och jag anser även, att densamma bör säljas till staden Ystad, som kan på lämpligaste sätt ordna dess bebyggande, vartill den synes vara på grund av sitt läge synnerligen väl ägnad.

*Departements-
chefen*

Mot beloppet av den av staden bjudna köpeskillingen, som överensstämmer med uppskattningsvärdet, har jag ej något att erinra. Stadens yrkande att få betala köpeskillingen under tio år med en tiondel årligen utan erläggande av ränta å innestående belopp, kan jag däremot icke biträda. I andra fall, då kronoegendomar direkt försålts till städer, har köpeskillingen bestämts att utgå på en gång kontant vid tillträdet. Jag vill också erinra att, såsom förmäldes i proposition nr 187 vid 1917 års riksdag, Hunnebostrands egnahemsförening anhållit om tio års räntefri amorteringstid för ett område, som föreningen önskade köpa, samt att domänstyrelsen då tillstyrkt sex års betalning liksom vid auktionsförsäljningar, men att dåvarande departementschefen ansåg sig icke kunna tillstyrka att frångå de betalningssätt, som vore fastställda vid försäljning till bolag eller förening av egnahemsområde enligt moment 18 i kuogörelsen den 17 oktober 1913 (nr 271) angående egnahemslägenheters försäljning från kronoegendomar. Enligt dessa regler må visserligen köpeskillingen kunna betalas under tio år, men då skall ränta å ogulden del erläggas. Räntan utgick då efter 3.6 procent. Bemålde departementschef tillstyrkte, att betalningen skulle av föreningen gäldas i den ordning de vid tiden

för försäljningen gällande grunder för upplåtande av egnehemslägenheter från kronoegendomar innefattade, och detta blev också Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut.

Sedan numera genom ändring vid 1919 års lagtima riksdag kommun införts bland dem, å vilka förberörda 18 momentet i grunderna för egnahemslägenheter upplåtande från kronoegendomar är tillämpligt, kunde ju ifrågasättas att — ehuru här ej direkt är fråga om försäljning till egnahemsändamål — analogivis tillämpa sagda betalningssätt. Det bör dock erinras, att räntau numera är höjd till $4\frac{3}{4}$ procent. Emellertid synes mig en sådan anordning vara för staden Ystad mindre fördelaktig än om i detta fall den av domänstyrelsen anvisade utvägen att analogiskt tillämpa betalningsreglerna vid auktionsförsäljning kommer till användning. Då enligt min uppfattning man endast har att välja mellan dessa bägge betalningssätt, ifall man icke vill påfordra kontant betalning på en gång vid tillträdet, vill jag därför förorda den av domänstyrelsen angivna utvägen, vilken innebär för staden en avsevärt större förmån än i liknande fall hittills pläгат medgivnas. Det må sedan bliva beroende av staden, huruvida den vill begagna sig av det gjorda erbjudandet.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande kronoegendom må till staden Ystad försäljas mot en köpeskilling av 44,788 kronor, att erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år samt under villkor i övrigt,

att egendomen säljes i det skick, den vid tillträdet finnes, varvid staden skall inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder egendomen;

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet;

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillingen erlagts och stadens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats;

att staden skall svara för de å egendomen för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder; samt

att staden skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade utgifter samt för inteckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse.

10:o

Kronoflygsandsfältet Springbacken, som på grund av Kungl. Maj:ts brev den 30 maj 1857 avträtts till kronan från Halmstads stads flygsandsfält, är beläget inom Halmstads stads utmark och gränsar i norr till Halmstads slottsjord och i söder till Kattegatt samt omgives å övriga sidor av Halmstads stad tillhöriga områden. Fältet omfattar enligt av skogstaxatorn Knut Falck år 1917 verkställd uppmätning och kartläggning en areal av 24.62 hektar, varav 1.32 hektar mot arrende upplåten tomtmark, 16.78 hektar skogsmark, 0.36 hektar kärr, 6.08 hektar kal sandstrand och 0.08 hektar mark till vägar.

[10.]
Springbacken
i Hallands län.

Hos Kungl. Maj:tt hava stadsfullmäktige i Halmstad i skrivelse den 5 februari 1917 anhållit att för en köpeskillning av 25,000 kronor få förvärva äganderätten till ifrågavarande flygsandsfält.

Sedan domänstyrelsen anbefallts att efter vederbörandes hörande avgiva utlåtande i ärendet, har styrelsen med skrivelse den 10 mars 1919 överlämnat ett utav ovanbemälde Falck den 10 februari 1917 upprättat värderingsinstrument jämte karta ävensom införskaffade yttranden i ärendet från vederbörande skogsstatstjänstemän, domänintendent och länsstyrelse, vilken senare myndighet i ärendet hört chefen för västra lotsdistriktet, ävensom från drätselkammaren i Halmstad.

Av värderingsinstrumentet inhämtas bland annat följande.

Flygsandsfältet får i sin helhet betraktas som skyddsskog och kan icke genom något slags skogsskötsel lämna skälig markränta. Skogsmarken utgöres av till allra största delen bunden flygsand, å vilken på enstaka ställen genom barravfall ett tunt lager mylla bildats. Ståndskogen består närmast havet av bergtall av busktyp, uppdragen genom kultur; innanför bergtallsområdet är marken beväxt med vanlig tall i en ålder av 30—50 år; detta senare bestånd är hårt angripet av märgborrar.

Inom flygsandsfältet, å vilket några kronan tillhöriga byggnader icke finnas, äro följande tomtupplåtelser gjorda, nämligen:

1) ett tomtområde till lotsverket, benämnt lotskolonien, upplåtet genom kungl. brev till domänstyrelsen den 29 januari 1904 samt därpå grundat avtal mellan jägmästaren i Halmstads revir och lotskaptenen i Göteborgs lotsfördelning den 18 maj 1904; området, som omfattar en areal av 1.16 hektar och utgör figuren 26 på kartan, är upplåtet tillsvidare mot en årlig avgift till skogsväsendet av 150 kronor;

2) ett tomtområde upplåtet till kustroddaren L. A. Starck enligt domänstyrelsens beslut den 15 januari 1914 och arrendekontrakt den

12 mars samma år på 30 år från den 14 mars 1914 mot en årlig avgift av 20 kronor; området omfattar 0.14 hektar och utgör figuren 25 å kartan;

3) ett till väg avsett, å kartan med nr 27 betecknat område av 0.02 hektars storlek, upplåtet till disponenten M. Martens enligt upplåtelsehandling av den 9 juni 1915 från den 1 januari 1915 tillsvidare mot 3 månaders uppsägning och mot en årlig avgift av 3 kronor.

Ägofiguren nr 24 å kartan utgöres av en väg om 0.05 hektar.

Vid värderingen av flygsandsfältet har skogstaxatorn uppställt tre olika alternativ och enligt dessa verkställt tre olika värderingar av fältet.

Vid alternativ I har taxatorn endast värderat flygsandsfältet ur skogshushållningssynpunkt såsom det nu befinner sig, d. v. s. ej tänkt sig någon vidare tomtupplåtelse än den, som redan gjorts. Nuvärdet av de upplåtna tomterna har genom kapitalisering av de nuvarande arrendena efter 4 procent beräknats till 4,325 kronor; värdet av skogsmarken har beräknats till 199 kronor samt ståndskogens värde till 5,725 kronor eller hela bruttovärdet tillsammans till 10,249 kronor. Avgående poster hava uppskattats till 525 kronor, varför flygsandsfältets nettovärde enligt detta värderingssätt blivit 9,724 kronor.

Vid alternativ II har skogstaxatorn utgått från att ytterligare en jordremsa med en areal av 5.26 hektar utmed flygsandsfältets rägång mot Halmstads slottsjord lämpligen skulle upplåtas till tomter och åsatt denna tomtmark samma värde per hektar, som genom arrendenas kapitalisering erhållits för det redan upplåtna tomtområdet eller 3,276 kronor per hektar. Värdet av all tomtmark har på detta sätt beräknats till 21,557 kronor; den återstående skogsmarkens värde har uppskattats till 101 kronor samt värdet å ståndskogen till 5,700 kronor och således sammanlagda värdet till 27,358 kronor. Avgående poster hava beräknats till 2,525 kronor, varför nettovärdet på fältet enligt denna beräkningsgrund uppskattats till 24,833 kronor.

Enligt alternativ III har den mark, som framdeles med fördel skulle kunna upplåtas till tomter, värdesatts enligt gängse tomtpris och därvid med hänsyn till dess läge och beskaffenhet, som omöjliggör all odling av fruktträd och trädgårdsväxter utan dyrbar påforsling av matjord, åsatts ett värde av 5,600 kronor per hektar. På detta sätt har erhållits ett bruttovärde av 39,582 kronor. Då de avgående posterna uppskattats till 2,525 kronor, har ett nettovärde av 37,057 kronor erhållits.

Skogstaxatorn anser, att det senaste alternativet (III) närmast

syntes utvisa det värde, som fältet komme att få i Halmstads stads ägo, enär det antoges vara stadens avsikt att där förlägga villatomter o. d.

Av vederbörande skogstjänstemäns och ovan angivna myndigheters yttranden över nämnda förslag och värdering framgår i huvudsak följande.

Jägmästaren i Halmstads revir har mot värderingen anfört, dels att det av värderingsmannen beräknade värdet å ståndslogen vore för högt, då något virkesutbyte av props ej torde äga rum, varför en reduktion med 500 kronor av virkets värde enligt jägmästarens åsikt borde ske, dels ock att utgifterna för effektiv bevakning av flygsandsfältet borde beräknas till minst 500 kronor årligen (vilken summa kapitaliserad blir 12,500 kronor). På grund härav anser jägmästaren, att flygsandsfältet rätteligen borde värderas till 24,000 kronor.

Överjägmästaren i södra distriktet har på de grunder, som skogstaxatorn anfört, ansett, att flygsandsfältets värde skulle belöpa sig till 37,000 kronor, och förordar försäljning av fältet till nämnda pris till Halmstads stad med skyldighet för staden att icke, åtminstone ej före den 14 mars 1944, uppsäga gällande tomt- och arrendeupplåtelser.

Chefen för västra lotsdistriktet har infortrat yttrande från de lotsar vid Halmstads lotsplats, som genom lotsstyrelsens försorg erhållit tomter åt sig upplåtna å det av lotsverket disponerade området och vilka där uppfört egna bostäder. Dessa förklara sig önska köpa berörda tomter eller få rätt att besitta dessa för sig och sina anhöriga, så länge icke alla tomterna å det till lotsverket upplåtna tomtområdet äro bebyggda. Chefen för lotsdistriktet, vilken anser tomtområdet böra bevaras för lotsverkets räkning, motsätter sig i sitt angivna yttrande på det bestämdaste såväl lotspersonalens önskemål att få med äganderätt förvärva de nämnda tomterna som överjägmästarens förslag att Halmstads stad vid eventuellt köp skulle tillförbindas att ej förrän tidigast den 14 mars 1944 uppsäga de medgivna tomtupplåtelseerna.

Drätselkammaren i Halmstad har anfört, att det av taxatorn uppskattade värdet enligt alternativ III, 37,000 kronor, måste anses för högt, då taxatorn icke tillräckligt värdesatt de omkostnader för anläggande av vägar samt vatten- och avloppsledningar, som skulle bliva nödvändiga vid områdets upplåtande till tomtplatser.

Domänintendenten har i sitt yttrande föreslagit, att fältet antingen i dess helhet försäljes till Halmstads stad för det erbjudna priset av 25,000 kronor med skyldighet för köparen att respektera gällande kontrakt angående tomtupplåtelser till enskilda personer intill utgången av

de nuvarande kontraktens giltighetstid eller ock att fältet försäljes med undantag av de å Falcks karta med nr 24, 25 och 26 betecknade ägofigurerna, och att priset då sättes till 21,000 kronor.

Länsstyrelsen i Hallands län biträder domänintendentens förslag om försäljning av flygsandsfältet med undantag av figurerna 24, 25 och 26 till ett pris av 21,000 kronor samt avstyrker bifall till lotspersonalens vid Halmstads lotsplats framställning om att få förvärva äganderätten till av dem å fältet nu arrenderade tomtplatser.

För egen del har domänstyrelsen anfört i huvudsak följande.

»Då nämnda flygsandsfält från skogshushållningssynpunkt är av ytterst ringa betydelse och saknar förutsättningar för att såsom skogsmark någonsin kunna lämna nöjaktig avkastning samt då effektiv bevakning av fältet på grund av dess närhet till staden Halmstad ställer sig alltför dyrbar för skogsväsendet, vilken uppfattning även biträts av överjägmästaren — — —, har domänstyrelsen intet att erinra mot att statens skogsväsende avhänder sig besittningsrätten till flygsandsfältet.

Fråga torde då först uppstå, huruvida den del av fältet, som genom nådigt brev till domänstyrelsen den 29 januari 1904 tills vidare upplåtits till lotsstyrelsens disposition och å Falcks karta betecknats med nr 26, bör ingå i försäljningen eller icke.

Nämnda upplåtelse medgavs på grund av vissa svårigheter, som uppstått för lotspersonalen i Halmstad att skaffa sig bostäder, som voro lämpligt belägna i förhållande till den vid Halmstadbukten liggande lotsuppassningsstugan. Då enligt chefens för västra lotsdistriktet yttrande dessa svårigheter fortfarande förefinnas i oförminskad grad, anser domänstyrelsen, att det till lotsstyrelsen upplåtna området fortfarande bör förbli i statens ägo för att säkerställa lotsverket med avseende å byggnadstomter för lotspersonalen vid Halmstads lotsplats.

Det område, som enligt styrelsens mening bör undantagas från försäljningen till staden Halmstad, omfattar å Falcks karta först och främst ägofigurerna nr 26, där lotspersonalens tomter äro belägna, nr 24, som utgör väg till tomtplatserna, samt nr 25, som utgör det till kustroddaren Starck för närvarande utarrenderade området. Dessutom får styrelsen föreslå, att det å kartan med a betecknade området, utgörande delar av figurerna 12, 16 och 17 och begränsat å kartan i söder och väster av streckade tuschlinjer samt upptagande en areal av 0,130 hektar, ävenledes undantagas från försäljningen för att åstadkomma en lämplig gräns i sydväst.

På grund av de här ovan anförda skälen får domänstyrelsen föreslå, att dessa områden, nämligen 24, 25 och 26 samt a med en sammanlagd ytvidd av 1,48 hektar, undantages från försäljningen till staden samt överlämnas till lotsstyrelsen. Den ersättning, som bör tillföras domänfonden för nämnda marköverlåtelse, torde lämpligen böra bestämmas efter det tomtvärde, som skogstaxatorn beräknat enligt alternativ II eller efter ett tomtpris av 3,276 kronor per hektar tomtmark. Denna ersättning skulle efter nämnda grunder bliva 4,848:48 kronor eller i runt tal 4,850 kronor. Lotsstyrelsen torde samtidigt åläggas respektera det angående avdelningen nr 25 gällande arrendekontraktet med kustroddaren L. A. Starck.

Beträffande värdesättningen av den återstående till försäljning åt staden av-

sedda delen av flygsandsfältet torde enligt domänstyrelsens mening den av taxatorn Falck föreslagna under alternativ II anförda värderingen med vissa modifikationerna bära läggas till grund härför, då denna värdering bäst torde överensstämma med fältets nuvarande värde. Dock torde värdet av skogsmark och ståndsog bära höjas med 25 procent på grund av allmän prisstegring, sedan Falcks värdering uppgjorts, samt hänsyn ej tagas till de av Falck anförda avgående posterna. Den å fältet enligt värderingen belägna, till upplåtelse av tomter lämpliga mark, som återstår efter den av styrelsen föreslagna överlåtelsen av vissa delar därav till lotsstyrelsen, omfattar en areal av 5.15 hektar. Enligt de här angivna grunderna beräknas värdet av den återstående delen av flygsandsfältet sålunda:

Markvärde.

a. tomtmark 5.15 hektar à 3,276 kr. per har ...	16,871: 40 kr.	
b. skogsmark (enl. Falcks värdering + 25 procent)	126: 25 »	16,997: 65 kr.
<i>Ståndskogens värde</i> (enl. Falcks värdering + 25 »)		7,125: 00 »
		Summa 24,122: 65 kr.,

eller avrundat 24,200 kronor.

— — — .

Några särskilda inskränkningar i stadens dispositionsrätt över området torde vid försäljningen icke behöva föreskrivas, då någon fara för vanskötsel icke torde behöva befaras.»

Lotsstyrelsen, som anbefallts avgiva utlåtande i ärendet, har med skrivelse den 17 april 1919 överlämnat förnyat yttrande av chefen för västra lotsdistriktet.

Denne framhåller häri, hurusom sjöfarten i Halmstad syntes gå en avsevärd utveckling till mötes och att lotsverket därför, med hänsyn till lotsarnas vid Halmstads lotsplats bostadsförhållanden, ej borde försumma det tillfälle, som nu erbjöde sig att för sitt behov med äganderätt förvärva det område, som domänstyrelsen föreslagit att avträdas till lotsverket, samt att löseskillingen härför vore skälig. Vid försäljningen borde emellertid fästas sådant villkor, att det borde åligga Halmstads stad att kring lotsverkets område vid påfordran uppföra och därefter i gott skick underhålla stängsel av sådan beskaffenhet, att det lämnade trygghet mot obehörigt intrång å lotsverkets område.

För egen del har lotsstyrelsen på de skäl lotskaptenen anfört biträtt domänstyrelsens förslag, i vad detsamma avser att vid en eventuell försäljning av flygsandsfältet Springbacken undantaga ett närmare angivet område av 1.48 hektar att överlämnas till lotsstyrelsen mot en ersättning av 4,850 kronor och mot skyldighet för lotsstyrelsen att respektera ovannämnda med kustroddaren L. A. Starck upprättade arrendekontrakt, ävensom framhållit önskvärdheten av att vid försälj-

ningen till Halmstads stad av den övriga delen av Springbacken fästes det villkor, att staden vid påfordran skulle vara skyldig att uppföra betryggande stängsel mot lotsverkets område och för framtiden i gott stånd underhålla detta stängsel.

*Departements-
chefen.*

I likhet med myndigheterna anser jag det av domänstyrelsen angivna område om 1.48 hektar av ifrågavarande kronoflygsandsfält böra — dock med nedan angiven jämkning — överlämnas till lotsstyrelsen på de av domänstyrelsen föreslagna, av lotsstyrelsen biträdda villkor. Jämväl i övrigt biträder jag domänstyrelsens förslag på sätt detsamma blivit av lotsstyrelsen förordnat, dock med den ändring, att ägofiguren 24, vilken utgör en väg till det område, som nu föreslås att säljas till staden, bör medfölja i denna försäljning och icke överlåtas åt lotsstyrelsen. Lotsverkets areal minskas härigenom till 1.43 hektar under det att stadens område ökas till 23.19 hektar. På områdenas värden bör denna överflyttning icke inverka.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan från kronoflygsandsfältet Springbacken inom Halmstads stads utmark av Hallands län blivit avskilt ett område om 1.43 hektar, innefattande ägofigurerna 25 och 26 samt avdelningen a å skogstaxatorn Falcks i ärendet åberopade karta,

dels detta område överlåtes till lotsstyrelsen mot en ersättning till domänfonden av 4,850 kronor samt med skyldighet för lotsstyrelsen att respektera det med kustroddaren L. A. Starck rörande ägofiguren 25 gällande arrendekontrakt av den 12 mars 1914;

dels ock återstående delen av kronoflygsandsfältet, omfattande en areal av 23.19 hektar, försäljes till Halmstads stad mot en köpeskilling av 24,200 kronor, att vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i Hallands län, samt under villkor i övrigt att köparen ensam vidkännes de med avskiljande av lotsverkets område och lagfart å stadens fång förenade kostnader samt att köparen vid påfordran uppför betryggande stängsel mot nämnda område och för framtiden i gott stånd underhåller samma stängsel.

11:o.

Kronoegendomen $\frac{7}{8}$ mantal Västra Ryr nr 1 i Romelanda socken av Göteborgs och Bohus län är utarrenderad till den 14 mars 1932 mot en årlig avgäld av 625 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har Göteborgs murbruks- och betongaktiebolag år 1918 anhållit att av egendomen få inköpa ett område vid Göta älv, vilket finnes angivet å ett av förste lantmätaren A. A. Rönnbäck år 1906 upprättat utdrag av en av förste lantmätaren A. F. von Wachenfeldt år 1890 upprättad karta.

Jag torde få erinra, att Göteborgs murbruks- och sandcementaktiebolag förut ifrågasatt förvärv av området, då för en erbjuden köpeskilling av 18,000 kronor. Sedan med anledning härav vederbörlig uppskattningsvärdering hållits och området därvid åsatts ett saluvärde av 24,000 kronor, fann Kungl. Maj:t vid ärendets föredragning den 22 november 1907 den gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Ifrågavarande framställning från sökande bolaget har, efter det domänstyrelsen den 20 september 1918 däröver avgivit utlåtande — varvid överlämnats yttranden i ärendet från vederbörande arrendator, domänintendent och landsfiskal ävensom från sökande bolaget inkomna påminnelser samt utlåtande av vederbörande länsstyrelse —, av mig anmälts den 4 oktober 1918. Kungl. Maj:t, som förklarade sig framdeles vilja fatta beslut om den ifrågasatta jordupplåtelsen, anbefalldes då domänstyrelsen att låta på bolagets bekostnad verkställa ny uppskattning av saluvärdet å området.

Sedan sådan uppskattning i vederbörlig ordning hållits, har nu domänstyrelsen den 11 juli 1919 avgivit förnyat utlåtande och därvid överlämnat av vederbörande länsstyrelse och överjägmästaren i södra distriktet avgivna yttranden i ärendet.

Av berörda värderingsinstrument ävensom handlingarna i övrigt inhämtas följande.

Området är beläget 25 kilometer från Göteborg vid Göta älv i sydöstra delen av kronoegendomens utmark och begränsas i nordväst av en rät linje dragen mellan de punkter å egendomens nordöstra och sydvästra rågångar, som äro belägna på ett avstånd av 400 meter från älvstranden. Området utgör 11.787 hektar och består av en längs stranden löpande väg, 0.107 hektar, vassbotten i älven, 0.550 hektar, vattenområde i älven intill kungsådran, 1.850 hektar, samt mark till

[11.]

Västra Ryr nr
1 i Göteborgs
och Bohus län.

grustäkt, 9.280 hektar. Markbetäckningen å sistnämnda del av området utgöres av 25-årig kultiverad tallskog å 4.330 hektar, 15-årigt tallbestånd å 3.230 hektar, ljungmark å 1.170 hektar samt odlad jord till en å området befintlig torplägenhet å 0.550 hektar. Nämnda lägenhet, Älvängstorpet, är beläget i närheten av älvstranden och innehaves mot en årlig avgäld till stamhemmanets arrendator å 12 kronor av 89-åriga Magnus Larsson och hans enda barn, dottern Emma Sandberg, 55 år gammal och änka utan bröstärvingar. Lägenheten är bebyggd med boningshus och uthus, vilka ägas av innehavarna.

Uppskattningsmännen hava ansett gruslagrets å området mäktighet ej kunna genom borrhning utrönas och därför uppskattat området efter ytmått samt hava med ledning av pris, som betalats för i närheten befintliga sand- och grustäkter, åsatt grustäktområdet ett värde av 9,000 kronor för hektar. Då härtill lagts värdet å skogsbestånden, uppskattade för de äldre till 400 kronor och för de femtonåriga till 100 kronor för hektar, har området i dess helhet åsatts ett saluvärde av 85,575 kronor.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att vid försäljningen måtte såsom villkor stadgas, dels att för kronoegendomens behov i all framtid grus finge hämtas såväl för byggnadsändamål som för underhåll av allmänna och enskilda vägar, och att arrendatorn avgiftsfritt finge tillgodogöra sig redan utstämplat gallringsvirke, motsvarande ett års behov, vilka bägge villkor framställts av egendomens arrendator, dels ock att innehavarna av torplägenheten finge mot nu stadgad avgäld kvarsitta å lägenheten, så länge någondera av dem levde.

Vederbörande länsstyrelse, överjägmästaren i södra distriktet och domänstyrelsen hava ej haft något att erinra mot det föreslagna saluvärdet eller de för försäljningen föreslagna villkoren.

Departements-
chefen.

Jag biträder förslaget om försäljning av ifrågavarande område för det uppskattade värdet och under föreslagna villkor. Sedvanliga villkor angående stängsel och lagfartskostnad böra emellertid tilläggas. Då egendomen är utarrenderad ända till den 14 mars 1932 och områdets tillträdande innan dess är beroende av samtycke av arrendatorn, vilken visserligen nu tillstyrkt försäljningen, men köpet uppenbarligen icke bör stå bolaget öppet hur länge som helst under den återstående arrendetiden, anser jag, att en viss tid bör utsättas. Jag föreslår denna till den 14 mars 1921.

Jag hemställer i enlighet härmed, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan angivna område om 11.787 hektar må från kronoegendomen $\frac{7}{8}$ mantal Västra Ryr nr 1 i Romelanda socken av Göteborgs och Bohus län försäljas till Göteborgs murbruks- och betongaktiebolag mot en köpeskilling av 85,575 kronor att vid tillträdet kontant betalas till länsstyrelsen i länet samt under villkor i övigt,

att området får tillträdas å tid, varom köparen må överenskomma med egendomens arrendator, dock att, därest tillträde ej sker senast den 14 mars 1921, frågan om nu förevarande försäljning skall hava förfallit;

att områdets innehavare skall vara skyldig att, om så påfordras, i gränsen mellan området och kronoegendomen uppsätta och underhålla lämpligt stängsel;

att för kronoegendomens behov i all framtid grus må avgiftsfritt hämtas å området såväl för byggnadsändamål som för underhåll av allmänna och enskilda vägar;

att kronoegendomens arrendator må avgiftsfritt tillgodogöra sig redan utstämplat gallringsvirke, motsvarande ett års behov;

att innehavarna av torplägenheten Älvängstorpet Magnus Larsson och Emma Sandberg må mot en årlig avgäld av 12 kronor kvarsitta å lägenheten, så länge någöndera av dem lever; samt

att köparen ensam bestrider de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

12:o.

Större delen av den till förra militiebostället 6 $\frac{1}{2}$ mantal Öresten i Örby och Berghems socknar av Älvsborgs län hörande utmarken jämte den från egendomens övriga ägor avskilt vid Öresjön liggande lägenheten Nabben har avsatts för att förvaltas såsom kronopark.

I december 1915 inkom till domänstyrelsen en framställning från lägenhetens innehavare Claes Abrahamsson att få friköpa och med full äganderätt övertaga lägenheten. Av däröver utav vederbörande jägmästare och överjägmästare avgivna yttranden framgick bland annat, att lägenheten, som är belägen omkring 500 meter från kronoparken Örestens gräns och helt omgives av främmande ägor, ansågs ej behöva bibehållas i kronans ägo för erhållande av arbetskraft å kronoparken.

[12.]
Lägenheten
Nabben å
kronoparken
Öresten i
Älvsborgs län.

Med anledning härav föranstaltade domänstyrelsen om saluvärdering av lägenheten, vars areal enligt en av extra lantmätaren Ivar E. Thornander år 1916 upprättad karta jämte beskrivning uppgår till 5.376 hektar, därav 0.683 hektar åker, tomt och dylikt, 0.255 hektar äng, 4.413 hektar betesmark och 0.025 hektar impediment. Av uppskattningsinstrumentet inhämtades, att lägenheten är belägen 10 kilometer från Skene järnvägsstation och 7 kilometer från Berghems järnvägsstation. Farbar väg finnes ej till lägenheten och enda vägen dit, utan att dock vara uttagen, går över främmande hemman. Lägenheten är bebyggd med stuga av timmer under torvtak (delvis jordkula), indelad till rum och förstuga, samt ladugård, helt nedgrävd i jorden, under torvtak. Åbyggnaderna tillhöra lägenhetsinnehavaren. Åkerjorden utgöres av mycket svag och mager grusjord och ängen är högst betydligt besvärad av vattenvariationerna i Öresjön. Lägenheten värderades till 700 kronor, därav för växande skog 137 kronor 40 öre.

Sedermera anhöll G. Seaton, Göteborg, såsom ägare till Hyltenäs med flera gårdar i Öxnevalla socken, att få köpa antingen hela lägenheten ifråga för en köpeskilling av 1,500 kronor eller ock endast den del av lägenheten, som gränsade mot hans egendom. Motivet för denna framställning vore, att sökanden behövde framdraga en elektrisk högspänningsledning över lägenheten och där uppföra ett transformatorhus.

Skogstjänstemännen, domänintendenten och länsstyrelsen förordade, att Seatons anbud måtte antagas.

Domänstyrelsen hemställde, att lägenheten i dess helhet måtte försäljas till förenämnde Seaton för en köpeskilling av 1,500 kronor, med förbehåll om rätt för Claes Abrahamsson att under sin och, om han vore gift, sin hustrus återstående livstid kvarbo å och bruka lägenhetens inrösningsjord mot en årlig avgäld av högst 15 kronor.

Kungl. Maj:t gjorde i punkten 18 av propositionen nr 324 den 16 april 1917 framställning till riksdagen i enlighet med domänstyrelsens hemställan.

Riksdagen anförde i skrivelse den 12 juni 1917, nr 345, att riksdagen visserligen ansåge, att bemälda Abrahamsson rätteligen bort hava erhållit hembud å ifrågavarande lägenhet till det åsatta saluvärdet, men då beträffande samma lägenhet föreläge anbud jämväl från annan person, vilken ansett sig vara i behov därav för vidtagande av anordningar av viss allmännyttig beskaffenhet, syntes riksdagen försäljningsfrågan lämpligen böra lösas på sådant sätt, att såväl lägenhetsinnehavarens som ovan bemälda spekulants intressen bleve behörigen tillgodosedda, och fann riksdagen detta kunna ske genom en på lämpligt sätt

företagen delning av lägenheten ifråga. Då det emellertid icke vore möjligt för riksdagen att utan föregående utredning fatta beslut i sådant avseende, anmälde riksdagen, att framställningen för det dåvarande icke föranlett till någon riksdagens åtgärd.

Den 3 juli 1917 anbefalldes Kungl. Maj:t domänstyrelsen att föranstalta om utredning, huruvida ifrågavarande lägenhet lämpligen kunde disponeras i enlighet med vad riksdagen ifrågasatt.

Till åttlydnad härav har nu sagda styrelse med utlåtande den 13 mars 1919 överlämnat från vederbörande länsstyrelse och domänintendent införskaffade yttranden.

Länsstyrelsen har biträtt ett av domänintendenten framställt förslag rörande lägenhetens uppdelning i en bostadslägenhet, omfattande 2.870 hektar, och en skogslägenhet, omfattande 2.506 hektar. Bostadslägenheten, som skulle omfatta norra delen av nuvarande lägenheten, borde i söder begränsas av en rät linje, dragen från sydöstra spetsen av ägofiguren 7 å Thornanders ovan omförmälda karta och parallell med lägenhetens nordgräns. Länsstyrelsen har vidare förordat dels försäljning av skogslägenheten till Seaton för av domänintendenten föreslagna köpeskilling av 700 kronor, dels försäljning av bostadslägenheten för en köpeskilling, ej understigande det av domänintendenten föreslagna saluvärdet av 800 kronor, och med skyldighet för blivande ägare att åt ägaren av skogslägenheten upplåta fri utfartsväg över bostadslägenheten. Länsstyrelsen har därjämte förklarat sig icke hava något att erinra mot, att bostadslägenheten före försäljningen hembjödes bemälde Abrahamsson.

Domänstyrelsen har i sitt utlåtande anslutit sig till vad länsstyrelsen föreslagit.

Abrahamsson har i särskild skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att få inlösa lägenheten i dess helhet för det av uppskattningsmännen år 1916 åsatta beloppet, 700 kronor. Denna framställning har avstyrkts av vederbörande myndigheter.

Då det av myndigheterna föreslagna sättet för lägenhetens uppdelning möjliggör ett behörigt tillgodoseende av de båda spekulanternas intressen och ansluter sig till den av riksdagen givna riktlinjen, tillstyrker jag förslaget. Något särskilt medgivande beträffande hembuds rätt för Abrahamsson till bostadslägenheten behöves icke, enär han äger husen därå. Jag får fördenskull hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att, sedan lägenheten Nabben under kronoparken Öresten i Älvsborgs län blivit i överensstämmelse med domänintendentens förslag delad i två lotter, en skogslägenhet och en bostadslägenhet,

den förra försäljes till G. Seaton mot en köpeskilling¹ av 700 kronor att kontant erläggas till länsstyrelsen i länet vid köpets avslutande samt med skyldighet för köparen att ensam vidkännas kostnaderna för lägenhetens avskiljande och för lagfart å fånget; samt

den senare försäljes enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för lägenhetens innehavare att upplåta fri utfartsväg över densamma för innehavare av skogslägenheten.

13:o.

[13.]
Kullarbo nr 3
i Västman-
lands län.

I punkten 14 av propositionen nr 13 till 1917 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att, sedan förra länsmansbostället 1 mantal Kullarbo nr 3 i Öster Våla socken av Västmanlands län blivit genom ägostyckning delat i sex lotter i överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag, dels lotterna litt. A, E, F och G finge försäljas å offentlig auktion enligt de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, med förbehåll vid försäljningen av lotten litt. A att de till densamma lagda områdena litt. b, c och d såldes allenast med den rätt kronan kunde äga till dem, dels ock lotterna litt. B och C-D finge upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll vid upplåtelsen av lotten litt. C-D att det till denna lott lagda området litt. a upplåtes allenast med den rätt kronan kunde äga till detsamma. Lotternas områden angåvos enligt en av förste lantmätaren N. Th. Schönström verkställd kopia av en utav extra lantmätaren Tor Hjertqvist år 1913 upprättad karta över egendomen.

Sagda förslag vann riksdagens bifall.

Efter det Kungl. Maj:t den 19 juni 1917 förordnat om verkställighet av berörda beslut, har nu domänstyrelsen i skrivelse den 14 februari 1919 anmält följande. Sedan styrelsen anmodat vederbörande länsstyrelse att föranstalta om den anbefallda ägostyckningen, hade länsstyrelsen till styrelsen överlämnat från domänintendenten i länet i egenskap av kronoombud vid förrättningen emottagna avskrifter av protokoll vid förrätt-

ningens handläggning den 26 september 1917 och den 27—29 augusti 1918 med därtill hörande karta samt yttrande i ändamål att till myndigheternas prövning hänskjuta ett par frågor, vilkas avgörande borde föregå ägostyckningsärendets vidare behandling.

Av de inkomna handlingarna inhämtades, bland annat, dels att två till egendomen av ålder hörande ängsskiften, benämnda »Kullarbo fåboäng», helt omslutna av främmande ägor och innehållande enligt ett år 1788 fastställt storskifte, det västra skiftet 15 tunnland 15 kappland och det östra skiftet 14 tunnland 10 kappland, icke kommit att redovisas vid den lantmåteriförrättning, som år 1913 ägt rum för blivande salu- och arrendevärdering å egendomen och sålunda ej heller i instrumentet över sistberörda förrättning, och dels att till egendomen jämväl hörde andel i en samfällighet, benämnd »Snormossen», en skoglös högmosse, som enligt beskrivningen över år 1790 avslutat storskifte beräknats och angivits till 2 tunnland 8 kappland och om vars redovisning vid ägostyckningen föreskrift icke heller meddelats. I fråga om dispositionen av nu angivna ägoområden hade domänintendenten, med vilken länsstyrelsen instämt, föreslagit beträffande fåboängen, att dess bägge skiften måtte, efter föregående uppskattning, vart för sig försälas, samt vidkommande samfällighetsandelen, att denna måtte tilläggas den till försäljning bestämda styckningslotten litt. A.

På grund av vad sålunda i ärendet förekommit har domänstyrelsen hemställt, att jämväl nu ifrågakomna ägor till kronoegendomen Kullarbo måtte efter föregången saluvärdering i vederbörlig ordning avyttras på sådant sätt, att de bägge ägoskiften, av vilka Kullarbo fåboäng består, vart för sig försälas å offentlig auktion till den högstbjudande samt att andelen i Snormossen tillägges förberörda försäljningslotten litt. A och utbjudes jämte densamma.

Med skrivelse den 31 mars 1919 har härefter domänstyrelsen överlämnat inkommet instrument över saluvärdering å berörda områden, utvisande att fåboängen värderats i sin helhet till 1,485 kronor 44 öre, därav 592 kronor för växande skog, samt att värdet av egendomens andel i samfälligheten Snormossen icke kunnat bestämmas. Styrelsen har nu med ändring av sin tidigare hemställan föreslagit, att då de två ägoskiften, av vilka fåboängen bestode, icke värderats särskilt för sig, fåboängen måtte utbjudas till försäljning såsom en lott.

Domänstyrelsen har upplyst, att styrelsen i avvaktan på beslut om ifrågavarande ägors försäljning låtit ombesörja skötsel och vård av kronoegendomen.

I anslutning till vad domänstyrelsen i detta ärende anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att ovanberörda till förra länsmansbostället 1 mantal Kullarbo nr 3 i Öster Våla socken av Västmanlands län hörande två ägoskiften, benämnda Kullarbo fäboäng, må såsom en lott försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock att ovanberörda till samma kronoegendom hörande andel i samfälligheten Snormossen må tilläggas försäljningslotten litt. A och jämte densamma försäljas på sätt om nämnda lott blivit av riksdagen år 1917 bestämt.

14:o.

[14.] Kronoegendomen 1 mantal Långby nr 1 i Badelunda socken av Västmanlands län är utarrenderad till den 14 mars 1921 mot ett årligt arrende av 550 kronor och tillhör således de egendomar, om vilkas disposition i medgiven ordning Kungl. Maj:t äger besluta utan riksdagens hörande. Nu har emellertid uppstått fråga om att sälja en del av egendomen på annat sätt.

Långby nr 1 i
Västmanlands
län.

Egendomen, som är belägen 8 kilometer från Västerås, är fördelad i två på ungefär 500 meters avstånd från varandra belägna skiften samt innehåller en areal av 57.9169 hektar, därav 24.7240 hektar tomter och åker, 1.0989 hektar ängsmark, 31.8775 hektar avrösningsjord samt 0.2165 hektar impediment.

Under år 1918 har å egendomen hållits saluvärdering och arrendeuppskattning.

Uppskattningsmännen hava ansett, att i händelse av ny utarrendering nybyggnad av bostadshus, loge och källare vore behöfelig. Med hänsyn härtill samt till egendomens obetydliga och spridda åkerinnehav hava de funnit sig icke kunna tillstyrka ny utarrendering. Under hänvisning till en av förste lantmätaren N. Th. Schönström kopierad, av t. f. distriktslantmätaren Axel Hanzon år 1917 upprättad karta över ägora till egendomen jämte tillhörande beskrivning hava de uppgjort förslag till egendomens framtida disposition i 15 lotter. Av dessa skulle enligt deras förslag den del av egendomens utmark, som å kartan betecknats med litt. Ab om 20.9705 hektar avrösningsjord, från och

med den 14 mars 1923, då arrendet för kronoegendomen 4 mantal Hässlö nr 1—4 i Badelunda socken utginge, utarrenderas tillsammans med denna egendom för att tillförsäkra densamma ett önskvärt virkes-tillskott. Sistnämnda egendom hade till 231.870 hektar inrösnings-jord endast 30.620 hektar delvis mindre bördig utmark och låge med de bästa vägförbindelser på ett avstånd från Långby av endast 6.5 kilometer. Saluvärdet å området uppskattades till 24,790 kronor, därav 23,939 kronor för växande skog. Lotten litt. Aa, saluvärderad till 24,740 kronor, borde säljas å auktion, lotterna litt. Ah, Ai och Al be-hållas i kronans ägo och övriga lotter säljas såsom egnahemslägenheter.

Vederbörande länsstyrelse har icke haft något att erinra mot det uppgjorda förslaget.

Jägmästaren har upplyst, att numera en del virke å lotten litt. Ab år 1918 utstämplats till försäljning, vadan återstående saluvärdet å sagda lott komme att utgöra 19,542 kronor. Vad beträffade förslaget att lägga denna lott till kronoegendomen Hässlö har jägmästaren anført, att avståndet mellan Hässlö och sagda ägolott utgjorde 9 à 10 kilo-meter och att skogsavkastningen vid Hässlö efter år 1909 verkställd jämkning beräknats under åren 1910—1923 utgöra 44 kubikmeter år-ligen genom trakhuggning. Jägmästaren har hemställt, att lotten litt. Ab måtte bibehållas i kronans ägo, men avstyrkt, att den tillfördes kronoegendomen Hässlö.

Överjägmästaren i Bergslagsdistriktet har icke funnit skäl föreligga att använda egendomen i dess helhet eller någon del därav för något skogsväsendets ändamål. Vad anginge förslaget att förena lotten litt. Ab med kronoegendomen Hässlö syntes det avsevärda avståndet mellan skogarna ifråga utgöra hinder därför ur praktisk synpunkt. Mot den upp-gjorda skogsvärderingen har överjägmästaren ej haft något att erinra.

Domänstyrelsen har funnit förslaget att sammanföra lotten litt. Ab med kronoegendomen Hässlö ej lämpligt. Styrelsen har däremot före-slagit, att detta område skulle tillsammans med litt. Aa försäljas å auktion till den högstbjudande. Saluvärdet å dessa områden skulle, sedan värdet av det av jägmästaren omförmälda utstämplade virke å lotten litt. Ab frånräknats, sålunda komme att utgöra i jämnt tal 44,280 kronor.

På given anledning lämnade därefter domänstyrelsen Badelunda kom-mun tillfälle att yttra sig, huruvida kommunen önskade förvärva ägolotten litt. Ab eller någon del därav, och har styrelsen numera överlämnat en av nämnda kommun gjord framställning att för ett pris, motsvarande upp-skattningsvärdet efter den skedda virkesutstämplingen, 19,542 kronor, få förvärva ifrågavarande lott för att därav bilda en sockenallmänning.

Kommunen har anhållit om medgivande till köpeskillingens erläggande medelst 6-åriga räntefria avbetalningar.

För egen del har domänstyrelsen icke haft något att erinra mot, att ägolotten finge för det angivna ändamålet förvärvas av kommunen på de föreslagna villkoren.

*Departements-
chefen.*

Jag anser tillfälle böra beredas Badelunda kommun att för bildande av sockenallmänning få direkt av kronan inköpa lotten litt. Ab för uppskattningsvärdet, 19,542 kronor. Såsom jag förut framhållit, fordras härtill riksdagens medgivande. Angående egendomens disposition i övrigt torde Kungl. Maj:t förordna, sedan riksdagens beslut fattats.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lotten litt. Ab av kronoegendomen 1 mantal Långby nr 1 i Badelunda socken av Västmanlands län må försäljas till Badelunda kommun mot en köpeskillning av 19,542 kronor att erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år samt under villkor i övrigt,

att ägolotten säljes i det skick, den vid tillträdet finnes, varvid kommunen skall så vitt denna lott angår inträda i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder ägolotten;

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet;

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillingen erlagts och kommunens skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats;

att kommunen skall svara för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder; samt

att kommunen skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade utgifter samt för in-teckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen hemställt uti de under 1:o—14:o här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i dessa ämnen skulle med den lydelse, bil. . . . till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.
